

Bruno Schinckel

J. Smelik

JAN HAAN N.V. GRONINGEN

BRUNO SCHINCKEL

J. SMELIK

Bruno Schinckel

DE ZOON VAN DE DELFTSE MARTELAAR

GEILLUSTREERD DOOR
M. L. MIDDELHOEK

JAN HAAN N. V. - GRONINGEN

HOOFDSTUK I

„Zouden we niet wat harder moeten lopen, Bruyn, om nog vóór poortsluiten binnen te zijn?”

Bruyn Schinckel stond stil, keek eens om, naar 't Westen, waar de zon in een spel van kleuren naar de horizon neigde — toen antwoordde hij:

„Wel nee, we stappen hard genoeg aan, hoor — 't duurt haast nog wel een half uur, eer de zon ondergaat — en dan nóg een half uur, eer de poort gesloten wordt — en 't is nou nog maar een twintig minuten lopen — kijk, je kunt de Waterslootse poort al duidelijk zien, in 't volle zonlicht.”

„Ja”, antwoordde Joost Stevensz., „wat kan je alles duidelijk zien — kijk, ook dat stuk van de poort, dat in puin ligt, zie je wel?”

„Ik zie 't, Joost — zouden ze dat nou nooit gaan opbouwen?”

„Ik begrijp er niets van — als ik burgemeester was, zou 't eerste, wat ik deed zijn: de Waterslootse poort herstellen — 't is een schande voor Delft — zo'n mooie poort! Nou ligt dat puin er al zes jaar, zegt mijn vader — en ze staken er geen hand voor uit! O, die vervloekte Spanjolen!”

Joost Stevensz. liep warm: hij balde zijn vuisten en zijn ogen schitterden.

Bruyn begon te lachen.

„Daar kunnen de Spanjolen toch niets aan doen, jó?”

Joost keek zijn vriend met een paar grote ogen aan.

„Wat nu? Als zij toen niet geprobeerd hadden, de stad binnen te komen, dan was 't toch nooit gebeurd?”

„Ja, dat is waar — maar onze mensen hadden dat vuurwerk onder de brug gelegd en toen dat uit elkaar sprong, zijn de muren zo beschadigd.”

„Nou ja — maar toen moesten de Spanjolen ook vluchten. Gelukkig maar!”

„'k Wou, dat ik er bij geweest was, Joost, jij niet?”

„En of! Bruyn — wij gaan later de Prins helpen, hè? Zullen we dat afspreken?”

„Best — niets liever! O, en dan. . . .”

Bruyn Schinckel zwaaide de stevige elzentak, die hij onder Schiplui gesneden had, zwiepend door de lucht.

„Nou, wát dan?”

Maar dat kwam Joost voorlopig niet te horen, want de aandacht van de beide jongens werd nu getrokken door een ruiter, die achter hen aankwam, in een stofwolk gehuld.

„Wat zou dat voor een snoeshaan wezen?” vroeg Bruyn, onwillekeurig wat naar de kant van de weg aanhoudende.

„Misschien wel een officier van de Prins!” vermoedde Joost, die zijn stem wat liet dalen — je kon nooit weten, 't waren zulke rare tijden.

De ruiter was nu dichtbij gekomen en liet zijn paard stapvoets lopen.

Met de hand voor de ogen (want ze keken net in de zon) staarden de beide vrienden de naderbijkomende aan. Van zijn gezicht zagen ze niet veel, want zijn voorhoofd en ogen werden geheel bedekt door de brede slappe rand van zijn grote hoed. Maar de jongens hadden ook niet veel aandacht voor zijn gezicht, hun opmerkzaamheid was aanstonds getrokken door de oranje-sjerp, die onder de blauw-fluwelen ruime mantel, schuin over de borst, zichtbaar was.

„Als dat geen koerier van de Prins is, of zo iets, weet ik 't niet”, herhaalde Joost gedempt.

„In elk geval géén Spanjool”, stemde Bruyn toe.

Op dit ogenblik was de onbekende ruiter tot bij de jongens gekomen — hij hield in, met zware stem zei hij:

„Zo knapen, nog zo laat op pad? Moeten jullie niet vóór poortsluiting binnen wezen? Ik denk, dat jullie ouders tamelijk ongerust over je zijn zullen, niet?”

De jongens glimlachten wat — toch beduusd, dat die hoge personage hen aansprak.

„O, dat halen we nog best, Signeur!” — het was Bruyn, die 't eerst zijn vrijmoedigheid herwon.

„Nou, je zal toch niet te veel moeten talmen, vent! Wonen jullie in Delft?”

„Ja, Signeur, allebei!”

„Zo, zeker zo'n jaar of twaalf?”

„Ja, ik ben net twaalf”, antwoordde Bruyn, „en hij is....”

„Ik word volgende maand dertien”, voegde Joost er aan toe.

„Juist, dat dacht ik al. Dan zijn jullie geboren, nadat ik Delft ben uitgegaan, dat was in Februari 1566 — en nou kom ik er voor 't eerst weer in — April 1579! — Lopen jullie mee?”

Onwillekeurig had de ruiter zijn paard weer aangezet — de jongens knikten bevestigend — ze verloren iets van hun schroom voor de vreemde, die een oud-Delftenaar bleek te

zijn. Vol verwachting keken ze naar hem op; die zou wat avonturen te vertellen hebben! Wie weet, waar hij gezworven had!

„Delft zal wel niet veel veranderd zijn, jongens, sinds ik wegging — enfin, dat weten jullie misschien niet zo — 't is alleen Prinsgezind geworden, hè?”

„En òf!” antwoordden beide jongens tegelijk, zo vol vuur, dat de ruiter glimlachte — maar dat zagen ze niet.

„Gelukkig maar, hè? Ja, die Prins — dat is 'n held, jongens! Een man om eerbied voor te hebben!”

De jongens keken elkaar aan: zœu hun vermoeden juist zijn.

„U bent zeker een officier, of een koerier van de Prins?” waagde Bruyn opeens.

De ruiter lachte kort.

„Nee, hoor, dat niet! 'k Heb hem wel dikwijls diensten mogen bewijzen. Maar vertel me eerst eens, hoe jullie heten.”

„Joost Stevensz.”

„Bruyn Schinckel.”

„Schinckel, Schinckel — je bent toch geen zoon van Meester Herman Schinckel, jongen?”

„Jawel, Signeur!” — verrast keek Bruyn de ruiter aan — wat vroeg hij dat haast driftig!

„Is 't heus? Heet je moeder dan Anna van Couwenbergh?”

„Jawel, Signeur!”

„Maar jongen, dan ben je een zoon van één van mijn beste vrienden! Hoe gaat 't toch met je ouders?”

„Vader is dood. . . .”

De ruiter hield opeens zijn paard in.

„Wat zeg je daar?”

Bruyn's stem klonk veel zachter, nu hij antwoordde: „Signeur, ik was nog maar ruim één jaar oud, toen mijn vader ter dood is gebracht — ik heb hem nooit gekend.”

„Ter dood gebracht?” De jongens sprongen opeens op zij, want 't paard begon wat te steigeren, van schrik had de ruiter de sporen gebruikt.

„Waarom?”

„Mijn vader had een paar ketterse boekjes gedrukt — toen is die gevangen genomen, en op 't Marktplein verbrand.”

„Maar wat is dat vreselijk”, zei de vreemde, meewarig 't hoofd schuddend, „wanneer was dat? Was jij nog maar net één jaar?”

„Jawel, Signeur, 't was op 23 Juli 1568 — die dag is elk jaar een sombere dag in ons huis Moeder is dan zo verdrietig.”

„Dat begrijp ik — leeft je moeder dus nog?”

Bruyn knikte toestemmend.

„En je hebt toch nog broers of zusjes?”

„Twee zusjes, Signeur — ik ben de jongste. De oudste, Trijntje, is zestien jaar — en Josine veertien.”

„Och, och, wat was je vader dan nog jong”

„Vader was net twee en dertig jaar, heeft moeder me verteld.”

„Twee en dertig jaar — ja, dat komt uit — hij was bijna een jaar ouder dan ik — Och, och, wie had dat ooit gedacht, dat mijn beste vriend Herman zo jong uit het leven zou zijn weggerukt”

Een poosje bleef 't stil — de ruiter scheen in gepeins verzonken, en de jongens waagden 't niet, hem daarin te storen.

„Zeg jongen, heb je je moeder nooit over mij horen praten? Ik ben, ik was één van je vaders beste vrienden.”

„Maar ik weet niet eens, hoe u heet, Signeur!”

„Nee, natuurlijk niet — ik ben Sasbold Jeroenszoon.”

„Sasbold Jeroensz.” herhaalde Bruyn nadenkend, „'k geloof wel, dat ik moeder die naam wel 's heb horen noemen — maar 'k weet 't toch niet, Signeur!”

„En wonen jullie nog op de Voorstraat?”

„Nee, Signeur, wij wonen nu op de Jan Molslaan.”

„Zo, zo — ja, jullie woonden daar op de Voorstraat in een prachtig huis — heeft je moeder de drukkerij nog?”

„Nee, Signeur, dat ging niet meer — Moeder heeft nu een winkel, net op de hoek van de Turfmarkt.”

„Och, och, en je vader had zo'n bloeiende drukkerij — wat kan 't toch verkeren.”

De vreemdeling verviel opnieuw in een droefgeestig zwijgen, en de jongens stapten rustig voort.

Met dat al waren ze méér opgeschoten dan wanneer ze alleen gebleven waren, ze waren nu aan het eind van de Gaagh of Sluisse vaart gekomen, en hadden het driehoekige voorplein van de Waterslootse poort bereikt.

„Zeg, Schinckel — hoe heet je ook weer van je voornaam?”

„Bruyn, Signeur!”

„Juist. Bruyn — ik wou graag met je meegaan, naar je moeder — zou het kunnen?”

„Natuurlijk, Signeur!” Bruyns ogen schitterden: dat kon een mooie avond worden, de vreemde zou vast wel aan 't vertellen slaan — als hij nou maar op mocht blijven!

„Maar dan moet ik eerst mijn paard wegbrengen — is „Het Wapen van Delfland” er nog in de St. Jorisstraat, of „De Rode Leeuw” aan de Langendijk?”

„Allebei — als u in „De Rode Leeuw” uw paard brengt, zijn we dicht bij huis.”

„Mij om 't even, jongen — is Klaas Heuyter nog altijd de herbergier daar?”

„Nee, die is verleden jaar gestorven. Nu is Augustijn de Smid de herbergier, die is met een dochter van Klaas getrouwd”, antwoordde Joost haastig.

„Wat weet jij dat goed, jo”, lachte de ruiter.

„Augustijn is een oom van 'em”, verduidelijkte Bruyn.

Toen gingen ze de poort door.

Het schemerde al aardig, toen de vreemde, nu alleen door Bruyn begeleid — Joost Stevensz. dorst 't niet te wagen met hen mee te gaan, hoezeer zijn hart daar ook naar popelde; hij was toch al bang, dat er een flink standje boven zijn hoofd hing — over de Turfmarkt naar de Jan Molslaan stevende.

Zo vol was 't hoofd van de jongen over de ontmoeting, die hij zo onverwachts had, dat hij aan de tijd helemaal niet

had gedacht, en dus evenmin aan de mogelijkheid, dat zijn moeder wel eens ongerust over zijn laat thuiskomen zou kunnen zijn.

Daaraan werd hij pas herinnerd, toen opeens twee meisjes, die op de hoek van de Jan Molslaan uit hadden staan kijken, hard op hem toe kwamen lopen, uitroepend: „Bruyn, ben je daar eindelijk? Moeder heeft in doodsangst over je gezeten.”

Het waren zijn zusjes, Trijntje en Josina.

Bruyn antwoordde niets — keek half verlegen, half vragend naar de nieuwe vriend op.

„Ja, ja”, lachte deze, „een standje zul je wel verdiend hebben, en nu denk je zeker, dat ik je advocaat zal zijn, hè?”

De meisjes begrepen er niets van, en wisten niets beter te doen dan weer hard naar huis te lopen.

In de deur van de winkel stond moeder Schinckel.

Als Bruyn alleen was geweest — nu, dan had hij kans gehad op een paar flinke klappen; zijn scherpe ogen zagen, ondanks het vallende donker, wel, hoe boos moeder's gezicht stond — alleen het feit, dat er een vreemde bij hem was, weerhield haar waarschijnlijk haar stevige handen te gebruiken.

Nu zei ze alleen:

„Maar, Bruno, wat mankeert jou nou toch, om je moeder zo in onrust te laten zitten?”

Sasbold Jeroensz. had ondertussen met een zwlerige zwaai zijn hoed afgenomen, en was de winkel binnengetroden, waar een lantaarn in de hoek enig licht gaf.

Dat gaf Bruyn de gelegenheid, de vraag van zijn moeder onbeantwoord te laten — trouwens, moeder bleek nu ook haar nieuwsgierigheid niet meer te kunnen bewingen; ze vroeg:

„En Signeur, waarmee kan ik u van dienst zijn?”

Er kwam echter 'n ander antwoord, dat ze niet verwachtte:

„Dus je herkent me niet meer, Anna van Couwenbergh?” Bruyn lachte — moeder Schinckel deed verbaasd een stap achteruit — de meisjes keken de vreemde nog meer gespannen aan. Trijntje mompelde: „Schinckel, niet van Couwenbergh!”

„Ik weet niet, wie u bent, al komt uw stem mij bekend voor”, weifelde Bruyn's moeder.

„Het is al heel wat jaren geleden, dat je mij voor 't laatst

gezien hebt — toen leefde je beste man nog, mijn trouwe vriend Herman”

Vrouw Schinckel sloeg opeens de handen in elkaar: „Nu zie ik 't: Sasbold — ben jij het?”

„Ja, Anna — je ziet, ik ben naar mijn vaderstad teruggekeerd. Maar” zijn stem daalde, „ik had niet verwacht, dat de vriend van mijn jeugd al reeds zo'n tijd in het graf zou rusten — Anna, wat heb je veel meegemaakt.”

„Veel, Sasbold — maar zoals de Heere 't heeft geleid, was 't goed: mijn Herman heeft 't daarboven veel beter dan hier beneden — zijn ziel verwacht in 't eeuwig leven de jongste dag!”

„Gelukkig, dat je dát weten mag — o Anna, mag ik een paar uren in je huis toeven? — ik zou zo graag veel willen horen van je man zaliger — en van alles wat er toen gebeurd is.”

„Maar natuurlijk, Sasbold — als je tenminste ons eenvoudig avondeten voor lief wilt nemen —”

„Ik heb honger als een paard — niets zal me welkomer zijn dan een stevige Delftse boterham en een kroes bier — en die heb je wel voor me, niet?” lachte Sasbold Jeroensz. vrolijk.

„Kom jij even goed van je straf af, jo?” fluisterde Josina Bruyn in 't oor, toen ze allen de huiskamer binnentraden, waar de eenvoudige, maar helder gedekte tafel de hongerigen wachtte.

„Nou, kan dat even 'n fijne avond worden!” lachte Bruyn.

HOOFDSTUK II

„Zo, Anna, nou moest ge maar eens rustig vertellen, hoe alles toen in zijn werk is gegaan met Herman.”

De meisjes waren met de borden en messen naar de keuken gegaan om af te wassen.

Op de stevige, glanzende tafel, van oud-notenhout stonden twee kandellabres — het goudige kaarslicht weerspiegelde zich in de diep-warme tint van het tafelblad. Tegenover elkaar zaten, in de brede, kunstig uitgesneden leuningstoelen, vrouw Schinckel en Signeur Jeroensz. Bruno was op een stoel bij de open haard gaan zitten, waarin door

Trijntje fluks een vuur van houttakken was aangelegd, om de kilheid van de voorjaarsavond te verdrijven.

Moeder had niets gezegd van naar-bed-gaan — vurig hoopte de jongen, dat hij op mocht blijven, tot Signeur weg zou gaan — wie weet, wat deze nog vertellen zou!

„Je weet, hoe Herman ten volle de nieuwe leer omhelsd heeft”, begon vrouwe Schinckel.

„Dat was in dezelfde tijd als ik 't deed — ja, we hebben er samen toch zo veel over gesproken, om gebeden, om geworsteld — nooit zal ik 't vergeten, die keer, toen we samen te wandelen liepen, 't was op de laan van het gelde-loze pad.”

„Waar ligt die?” interrompeerde Sasbold.

„Buiten de Waterslootpoort, daar bij de Koendersteeg . . . hoe hij toen met mij in 't gras neerknielde, en Gode vroeg, of Hij ook in mijn hart 't volle licht wilde doen doorbreken De Heere heeft 't gebed verhoord”

„Ja, zo was hij: Herman brandde altijd van begeerte, om ook anderen tot het licht te brengen — hij was echt een getuige van Christus — hij kón niet van Hem zwijgen — ik hoor 't hem nóg zeggen, dikwijls tegen mij, maar ook wel tegen anderen: „ik kan je niet vertellen, hoe rijk ik ben met mijn Jezus!” En hij heeft er in zijn korte leven heel wat tot Jezus mogen brengen — ook door zijn wandel — want als er één godvruchtig leefde, dan was hij 't — zijn leven was Christus, zoals de heilige Apostel 't zegt.”

„En daarom zijn sterven winst”, voegde de bezoeker er zacht aan toe.

Hij zag, hoe er over 't steeds-nog-schone en frisse gelaat van de vriendin zijner jeugd een glimlach van verheerlijking gleed, al ontging hem ook de vochtige glans niet, welke haar ogen overtrekken kwam.

„Eeuwige winst!”

Op dit ogenblik kwamen Trijntje en Josina binnen — onhoorbaar gingen zij op de brede, fraai-bewerkte bank zitten, die schuin bij de haard stond, ieder een borduurwerkje in de hand.

Aan de meubelen is 't nog goed te zien, dacht Sasbold, dat ze vroeger in goede doen geweest zijn.

„Omdat Herman 't Evangelie aan anderen prediken wilde, sprak 't van zelf, dat hij zijn drukkerij ook in dienst daarvan stelde — hij zou dat niet graag anders gewild hebben. Hij was er trots op, dat de eerste bijbel in 't Nederduits

juist te Delft gedrukt is geworden, 'k geloof in 1477. Een exemplaar ligt daar in de schrijn — Bruno, laat de „Delftse Bijbel” eens zien!”

Bruyn was al opgestaan, om het boek aan te geven.

Nadat Sasbold het bekeken had, vervolgde vrouwe Schinckel: „Dus wilde Herman de leer der waarheid helpen verbreiden — en zo heeft hij in de winter van 1567-'68 verschillende boekjes gedrukt: een psalmboek — de Catechismus — de Belijdenis des Geloofs — en nog een boekje over het „Heilige en Hoogwaardige Avondmaal”. — Dat heeft hij heus niet tot zijn winst gedaan — op dat psalmboek heeft hij heel wat geld toegelegd, daar werd niet zo veel van verkocht — maar dat had hij graag voor de goede zaak over.”

„En daarmee trotseerde Meester Herman de plakaten van de Koning?”

„Ja, zo dachten tenminste de Schout, de Burgemeester en de Schepenen er over — daarom hebben ze hem ook gevangen genomen....”

„Wie was toen de Schout?”

„Christiaan van der Goes — maar die is het nu niet meer.”

„En waren Burgemeester en Schepenen op zijn hand?”

„Och, wat zal ik zeggen” — Vrouwe Schinckel haalde haar schouders op — „'t zou met hen allemaal wel meegevallen zijn, als die éne er niet geweest was.” Ze haperde, keek even haar kinderen aan.

„Die huichelaar — de Bijel” viel Bruyn opeens fel uit. Even was 't stil — alleen het knetteren van de h' tblokken verbrak het zwijgen.

„De Bijel?” vroeg Sasbold — „Dirk Jorisz.?”

„Ja — herinner je je hem nog?”

„En òf! Ik heb hem nooit vertrouwd.”

„Zie je wel, moeder?” Bruyn sprong driftig op — maar ging, kalmer weer, zitten, toen de blik van zijn moeders ogen hem trof.

„Ja, Sasbold, Dirk Jorisz. de Bijel heeft geen mooie rol gespeeld — in die zaak met mijn man niet — en later niet.”

„Hoe zo?”

„Nou ja, toen was hij fijn-Rooms en een bittere hater van al de ketters — maar toen het getij keerde, heeft hij om zo te zeggen zijn rokje omgekeerd en is hij ook van de religie geworden — nu moet hij in den Haghe een hoog ambt bekleden....”

„Daarom noemde jij hem een huichelaar“, zei Signeur tot Bruyn.

De jongen knikte.

„Ik heb 't al 's meer gezegd, Signeur“, hernam Vrouwe Schinckel ernstig. „Bruno koestert in zijn hart een grote haat tegen Dirk Jorisz. — maar dat vind ik verkeerd. Hij heeft wel eens gezegd: „als ik groot ben, en hij leeft nog, dan zal ik vaders dood aan hem wreken“ — oordeel zelf, Signeur, is dat niet een groot kwaad van Bruno?“

De glimlach was om Sasbolds mond weggetrokken — ernstig keek hij de jongen aan en zei:

„Ja, Bruyn, daar heeft je beste moeder gelijk in. Dat is in strijd met wat Jezus van ons wil. Wij moeten onze vijanden liefhebben. Dat is heel moeilijk, jongen — ik weet het bij ervaring. Maar het moet. De Heere zegt in Zijn Woord: Mij komt de wraak toe, Ik zal vergelden.“

Bruyn, die een hoogrode kleur gekregen had, sloeg de ogen neer en antwoordde niets.

Weer bleef 't een poosje stil.

Eén der kaarsen brandde op — knisterend sloeg de vlam neer. Trijntje stond op, haalde uit de schrijn een nieuwe kaars, stak die aan de andere aan, zette ze toen in de lege kandelaar.

„Vertel verder“, drong de bezoeker aan, „de tijd verloopt, over een half uurtje moet ik weg, anders vind ik „De Rode Leeuw“ gesloten.“

„Nooit zal ik die dag vergeten, toen de dienaars van de Schout mijn man kwamen halen. 't Was de Donderdag vóór Palm-Zondag, de achtste April 1568. Ik zat in de huiskamer te naaien, Trijntje en Josina waren samen aan 't spelen met poppen; en Bruno — z'n vader noemde hem vaak zo, hoewel hij eigenlijk Bruyn heet — was in de keuken, bij de maerte, in de sta-stoel — hij was toen dertien maanden ruim. Op eens hoorde ik op straat een groot tumult: zware stemmen en kindergeschreeuw — ik stond op, om voor de ramen te kijken en zag de dienaars van de Schout — ik dacht, dat mijn hart stilstond: ik begreep het terstond — zij kwamen mijn man halen. Ik vloog naar achter — en ja wel, hoor — daar stond Herman, in de deur van de drukkerij, bleek als een laken — eer ik het wist, was hij weg — en ik heb hem nooit weer gezien. . . .“

De herinnering werd Vrouw Schinckel te machtig; ze brak af en de tranen drupten op haar vingers.

„Nooit meer?” vroeg Sasbold zacht.

„Nee, ik mocht al die vijftien weken van zijn gevangenschap hem niet zien, zelfs niet toen 't doodvonnis uitgesproken was. . . . hij heeft in brieven afscheid van mij en van de kinderen genomen. . . .”

„Maar dat is Gode geklaagd”, zei Sasbold driftig — hij rees op van zijn stoel en ging bij de haard staan, dicht bij Bruyn, op wiens hoofd hij zijn hand legde.

„O, 't was vreselijk — nooit vergeet ik 't, toen Herman door de keuken ging en Bruno hem zo lief toelachte — toen de beide meisjes huilende zich aan hun vader vastklemden, tot de voordeur toe, ja nog op de stoep — nooit vergeet ik de blik van zijn ogen, die hij mij nog toewierp, vóór hij tussen de vier dienaars in werd weggeleid.”

Nu barstten ook de beide meisjes in tranen uit.

En Bruyn, die de hand op zijn hoofd voelde trillen, beet zich de lippen tot bloed, zette zijn nagels in de palmen van zijn handen — anders was hij ook aan 't hullen gegaan.

„'t Is Gode geklaagd”, herhaalde Signeur nog eens.

„Sasbold, 't is niet te beschrijven, hoe ik al die weken geleden heb. Maar nog veel erger moet mijn arme Herman geleden hebben — denkt u eens in: al die tijd geen taal of teken. . . . Toen hij dood was kreeg ik de brieven, waarin hij vertelde, wat hem wedervaren was, en waarin hij afscheid van mij nam, en van de kinderen.”

„Hebben ze hem dus schuldig geoordeeld aan overtreding van 's Konings plakkatens?” vroeg Signeur Jeroensz.

„Och, dat was toen in die dagen zo'n warboel! De hertogin van Parma had de verordeningen, op de religie gemaakt, te niet gedaan — wel was er een ordonnantie van de Prins van Oranje, die ook van het stadhuis afgelezen is, waarin verboden werd, „schandaleuze en fameuze boeken” te drukken — maar daar stond óók in, dat men de boeken, die de leer aangaan, daar niet onder moest rekenen.”

„En die liedjes dan, moeder?” zei Trijntje opeens.

„Ja, dat is 't juist” — er kwam iets bitters in de stem van Vrouwe Schinckel — „ik heb altijd gedacht, dat ze hem dáárom hebben veroordeeld. En daar had hij toch geen schuld aan.”

„Wat was dat dan, Anna?”

„Nu, hij is eens een paar weken van huis geweest, om zijn ouders te bezoeken in Montfoort — in die tijd kwamen er enige kooplieden, die liedekens gedrukt wilden hebben —

er was niemand thuis dan de knecht — die heeft ze toen op zijn eigen gezag aangenomen, en gedrukt."

"Dat was ook spijtig!"

"Ja, maar die liedekens zijn niet geleverd, want Herman kwam net thuis, en die wilde er niets van weten — hij liet ze in een hoek liggen, om op de andere kant er van rozen of strikken te drukken, waar men zolders mee bekleedt."

"En dan dat ding van de Paus", zei Trijntje weer.

"Wat was dat?" vroeg Signeur Sasbold nieuwsgierig.

"Ook zo iets vreemds: de Schout hield mijn man een spotschrift voor, een „Zendbrief aan mijn goeden vriend de Paus" — maar dat had Herman al zijn dagen niet gezien, of er van gehoord; hij dacht, dat 't met andere bladen om een pak gebonden was geweest."

"Hoe weet je dat alles toch, Anna?"

"Dat heeft Herman me alles geschreven, Sasbold. Na zijn terechtstelling kreeg ik een pakketje papieren, daarbij was ook een verslag van 't onderzoek voor schout, burgemeester en schepenen; „t Examen" had hij er boven gezet. Je kunt die stukken wel eens lezen, als je wilt. Ik zal ze wel eens voor je opzoeken."

"Graag, Anna."

"De brieven, die Herman aan mij en aan de kinderen geschreven heeft, heb ik hier in mijn bijbel gelegd — wil je die nu eens inkijken?"

"Kan dat?"

"Zeker — terwijl zal Trijntje je nog een kroes bier reiken, goed?"

"Best, ik heb dorst na mijn lange reis . . . en er is niets zo puik als het Hollandse bier."

Signeur legde het vergeelde papier, dat voor de weduwe van zijn vroeggestorven vriend zulk een kostbaar bezit vormde, voor zich op tafel, in de lichtcirkel der kaars, en las: ¹⁾

Mijn uitverkooren Huysvrouwe, Alderliefste en dierbaerste Pandt, dit schrijve ick U.E. tot den laatsten Adieu-Brief, voor mijne verhuysinge uyt dese Werelt, want op morgen ben ick bescheyden om na Huys bij onsen Hemelschen Vader te reysen, daer ick hoope en

¹⁾ Wij geven deze brief naar het origineel weer, in de spelling van die tijd.

niet twijffele (naer de beloftenisse die Hij ons bij Sijnen Eenigen Soone onsen Oppersten Priester en Heere Jesum Christum gedaen heeft) in de Versamelinghe der Uitverkooren, uwe toekomst te verwachten: Daer en tusschen, so lange als het hem Gebenedijt believe sal u in de wege ende Pelgrimagie deser wilder Woestijne te laten blijven, hebben ick hem ghebeden ende bidde al noch sonder ophouden, dat Hij u wil wesen een behoeder, voor-stander ende Leyds-man, die U.E. op alle de wech uwes Pelgrimagies en Vremdelinckschap wil bewaren en uwe wegen effenen, dat ghij uwen Voet niet en stootet, ende daer door ten val komet, dat Hij u oock in geen onrechte Wegen en laet dwalen, maer altijd behouden op den Rechten Wegh tot den Vaderlande, ende u beschutte voor alle wreede Beesten ofte Moorders, die U.E. soude moghen porren in uwe wandelinghe te verhinderen.

Ick bidde u, nemet mij in der Liefde af, dat ick u seggen sal, ghij weet uyt de Leringe des Heyligen Apostels Pauli 1 Corinth. 7 ende 1 Timoth. 5 uwe vrijheyte die ghij hebt, ende wat u te doen staet, naar uwe Mans afscheyden, deses vryheyte en benijde ick u niet; Maer ist, dat ghij u weder ten Huwelijcken state begevet, soo bedenckt u wijselick, en siet, wien dat ghij u selven toevoegt, om uwe Kinderkens wille, die u door Godes genade, uyt mijne lendenen gegeven zijn; Want ghij moet nu alle uwe neerstigheyte daer toe aenwenden, om die in Godes gerechtige kennisse op te voeden, ende in sijnen wegen te stueren, alsoo u Paulus, dat uytverkooren vat, leert, 1 Timoth. 2 ende elders. Eén dinck bidde ick ende beveele het u oock, nae 't Recht dat mij over u gegeven is, soo lange als ick in den lichame woone, te weten dat ghij u met allen vlijte beneersticht om U.E. te wachten voor de verderffelijcke Secte der Wederdoperen, die niet op en houden, alle wegen ende straeten door te loopen, om een ijgelijcke die sij mogen tot haer blintheyte te trekken. Ghij weet, hoe ijverich ick altoos geweest sij, om u ende alle die mij bevoelen waeren, daer voor te waerschouwen. Ende dit is een groote verzwaeringhe van mijne sorghe, die ick in mijner herte draege; Dan die Barmhartighe en goedertieren Heere ende Vader sal U.E. hier in oock als in alle andere perykulen, be-

hoeden; Hout u altijd bij de Oprechte Leere der Uitverkooren en oprechter Christelijcke Gemeente, welke ons achter-gelaten is bij de Heylige Propheten ende Apostelen, ende haere naer-volgers. Aengaende de sorghe onser Kinderkens, neemt daer inne te hulpe vooral den Eeuwighen Vader der Lichten, van wien alle goede giften en volmaeckte gaven sijn nederdalende, ende naer hem de goede Luyden, die onse Groot-moeder, de sorghe onser Kinderen bevolen heeft; mitsgaders tot nu nemende mijnen Lieven getrouwen Broeder B.H., ende gebruickt haren raed in de opvoedinge van dien; wandelt toch vroom, opdat ghij mij in alle blijdschapt van alle droefheyte verscheyden vinden sult, gelijk ick niet en twijffele aan de Genade Godts.

De Heere sij met u bij den welcken ick hoope morgen te rusten, ontlast sijnde van alle zwaricheyt.

Geschreven in de Huysinge mijner versoekinghe, op den 22en Julii, 't welck is den lesten dach van de vijfthiende weeck mijner Gevanckenisse, die ick (Gode sij Loff) om geen schandelijcke feyten geleden hebbe, waeromme ick oock met goeden vrede van hier varen sal, als den ouden Simeon, om met aengesichte te aanschouwen, des Heeren ons Euwigen Vaders Heerlijckheyt; Groet mij mijn Ouders Vader ende Moeders Susters ende Broeders, met eenen Heyligen groete in den Heere, geschreven bij uwen Geaffectioneerde en beminden Man

Herman Schinckel, Ao. 1568.

Sasbold Jeroensz. legde de brief neer — Bruyn zag, dat er een paar tranen langs zijn gebruinte wangen liepen — hij voelde opeens iets warms naar zijn ogen dringen, maar vocht er tegen: hij wilde nu niet in huilen uitbarsten.

„Anna, Anna”, — en er klonk een snik in de stem van de signeur — „wat moet dat toch geweest zijn voor Herman: zo de dood tegemoet te gaan, en dan zo'n brief te schrijven. . . . O, Anna, wat moet jij ook geleden hebben, toen je dit laatste van je beminde man onder de ogen kreeg. . . .”

„Dat is met geen pen te beschrijven, Sasbold — 't was of mijn hart duizendvoudig verscheurd werd — en toch, o mijn vriend! wat heeft Gods genade mij gesterkt — en wat heeft de wetenschap, dat mijn lieve man in de heerlijkheid is,

tegen welke het lijden van de tegenwoordige tijd niet is te waarden, mij getroost. . . ."

„Daar zullen zijn rechters en beulen geen flauw begrip van hebben gehad, Anna — heb je Dirk Jorisz. nog wel eens gesproken na die tijd?"

„Eén keer — toen was ik aan 't wandelen met de beide meisjes — hij verbleekte, toen hij mij zag. „Dat is uw werk, Meester Dirk", voegde ik hem toe, op de rouwkleertjes van mijn dochtertjes wijzende. „Mijn werk?" vroeg hij, met gesmoorde stem. „Ja", antwoordde ik, „of dacht ge, dat ik 't niet wist hoe de anderen — de Burgemeesteren en de Schepenen — hem los en vrij hadden gesproken, maar gij ze weer bevreesd hebt gemaakt, zeggende, dat ze zich zekerlijk de toorn van de Spaanse koning op de hals zouden halen en allerlei zwarigheden konden wachten?" — „Hoe weet ge dat?" vroeg hij verschrikt. — „Dat doet er niet toe", zei ik (ik weet 't van Berend van der Meer, toen 't oudste lid van onze gemeente, een man van twee en negentig jaar, die 't van Schepen Symon Gerritsz. had gehoord, en zelf de executie had aanschouwd), „maar ge kunt niet ontkennen, dat het zo is, niet waar? Dirk, Dirk, wat is uw verantwoording groot, straks in 't gericht! Ik heb 't u vergeven, bid of God 't u ook vergeven wil." — Toen mompelde hij nog wat, en ging heen."

„Welk een genade, Anna, dat je dat zeggen kon!"

Hij keerde zich opeens naar Bruyn:

„Jongen, daar mag je jaloers op wezen — bid God gedurig, of Hij jou dat ook leren wil."

Bruno antwoordde niets — slikte wat weg — hij wist wel, hoe ver hij daar nog van af stond: alles kookte en gromde in hem, als hij aan Dirk Jorisz. de Bijde dacht. . . .

„Sasbold, aan de andere kant heeft Herman nog wat geschreven."

Signeur Jeroensz. keerde het papier om, en las verder:

Dit hebbe ick U.E. gheschreven, weerde en lieve Huysvrouw, ende ick soude u noch van andere saecken wel wat breder hebben onderregt, maer ick en heb niet een Pen, Inckt ende Papier kunnen krijgen, dan gisteren omtrent de middach, want ick hadde daerom gebeden, om u een weynich te weechwaerts te helpen in onse reeckeningen, hetwelck ick (so veel mij moghelijck geweest is) na mijn beste wetenschap en kennisse ge-

daen hebbe; men sal de reeckeningen scherper moeten deur sien, doch altijd sal U.E. dese mijne rekenschap daer toe dienen, dat ghij daer aen sult konnen merken, hoe na ghij bijcans sult mogen bij koomen.

Want het en sal nimmermeer veel schelen. Onder mijn Reken-boecken sijn der twee, een lanckwerpige, ende een smal: in 't een van dese twee dat door de Kaffetory gehenaeyt is, heb ick geschreven den Geboortedach van onse Kinderkens, mitsgaders de uyre van dien. Wilt hier bij teecken (als ghij 't Boeck weerd hebt) desen dach mijnes vertrekings, ende voor onse teedere Spruytjes en kleyne Kinderkens dat voorsz. Boeck bewaeren, tot een memorie en geheuchenisse van haren lieven Vader: Ick hebbe hier aen elck van dese Kindertjens een luttel geschreven, om mij daer bij te gedenck; Adieu nu, o Beminde Hueysvrouw! Tot dat wij malkander in Gods Rijcke weder sullen sien. Geschreven op mijnen Sterfdag den XXIII Juli 1568. Den H. Apostel Paul. 2 Timoth. 4 : 7. 8.

„Wat staat daar?” vroeg Signeur Sasbold, zijn stem klonk hees.

„Josina, zeg jij die tekst eens op — je moet weten”, keerde zich Vrouwe Schinckel tot haar gast, „ik heb ze alle drie die woorden uit 't hoofd laten leren.”

En de heldere meisjesstem zei klankvol, eerbiedig de gewijde woorden op, door de Apostel in zijn gevangenis geschreven, toen ook hem de marteldood wachtte — het was Sasbold, als rook hij de geur van de brandstapel....:

„Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts zo is mij weggelegd de kroon der gerechtigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal, en niet alleen mij, maar ook al degenen, die Zijn verschijning lief gehad hebben.”

Het bleef enige ogenblikken stil.

Toen stond Signeur op: „'t Wordt hoog tijd, dat ik „De Rode Leeuw” eens ga opzoeken, anders moet ik Augustijn uit zijn bed kloppen — maar kinderen, kinderen, wat een vader hebben jullie gehad — houdt toch zijn gedachtenis altijd hoog!”

In de gang vroeg Bruyn, terwijl Signeur zijn mantel omwierp:

„Komt u morgenavond weer, Signeur?”

„Als ik van je moeder mag, jongen....”

„De vriend van mijn man zaliger is hier altijd welkom”,
antwoordde Vrouwe Schinckel eenvoudig, maar warm.

Toen reikte hij allen de hand, en ging weg, het donker in.

HOOFDSTUK III

„Signeur, moeder vraagt, of u het noenmaal bij haar gebruiken komt.”

Met de muts in de hand stond Bruyn in de gelagkamer van „De Rode Leeuw”, waar hij Signeur Jeroensz. in druk gesprek vond met de waard, Augustijn.

„Jongen, ik vind dat best — maar ik wilde eerst nog naar de Oude Kerk — Meester Augustijn zegt, dat je goede, vrome vader daar begraven ligt. Ga je met mij mee?”

„Graag, Signeur!”

Bruyns ogen schitterden: misschien zou hij nú wat over de Prins horen. Toen hij gisterenavond op bed lag, bedacht hij, dat de avond voorbij was gegaan, zonder dat moeders vriend iets over zijn leven had verteld — heel het gesprek had over vader gelopen.

Nu had hij kans.

En diep in zijn hart leefde nog een heimelijk hopen: misschien, misschien kon Signeur bewerken, dat hij later in dienst van de Prins mocht treden, in diens leger, liefst in zijn lijfwacht. Officier wilde hij worden — wie weet, kon hij dan later op de een of andere manier, de dood van zijn vader op Dirk Jorisz. de Bijde wreken.... Maar dát te zeggen — daar zou hij zich wel voor wachten, hij had 't gisterenavond al voldoende gemerkt, dat Signeur Sasbold al net zo dacht en redeneerde als moeder....

En hij wilde, hij wilde niet toegeven aan de stem, die telkens in zijn binnenste weerklonk: je mag je zelf niet wreken, je mag geen kwaad met kwaad vergelden, je moet je vijanden liefhebben, dát wil Christus.... O, dat was iets onmogelijks — hoe zou je kunnen vergeven, als 't van binnen gromde van haat....

Nu stonden ze op het kerkhof, bij de eenvoudige steen, die het graf van Bruno's vader dekte.

De letters waren al wat aan 't verweren, maar 't was toch nog leesbaar.

Mr. Herman Schinckel.

Obiit Kal. Julii

MDLXVIII

anno aetatis XXXII ¹⁾

Hier leydt syn lyf in d'aerd' verrot
De siel ontkerkert leeft by God;
Om daer te heerschen op den throon,
Stanvastigheyt draegt nu haer kroon.

„Signeur, ik heb de brief bij mij, die vader aan mij geschreven heeft — wilt ge die lezen?”

„Goed, Bruno, daar zouden we geen heiliger plaats voor kunnen vinden dan hier.”

Uit zijn wambuis trok de jongen een lederen portefeuille te voorschijn en haalde daar 't schrijven uit.

Sasbold Jeroensz. las: ²⁾

O, alderliefste Soon Bruno, ghij sijt de derde ende de jonghste van de Vruchten die mij God gegeven heeft, ende ghij en sult geen memorie ofte kennisse van uwen Vader hebben: Ghij waert gebooren op den eersten van Meert in 't Jaer MDLXVII. Soo dat ghij noch geen ander hallef Jaer out en sijt. Doen ³⁾ ick in apprehensie ghenomen wierdt, stont ghij in de sta-stoel in de keuken, ende lachten mij toe, doch ick betaelde u weder met weenen. Als ghy tot uwe jaeren geraekt, ende bequaem sult gheworden sijn omme ter schoole te gaen, soo voecht u selven neerstich ende onderdanich onder Godvruchtige School-meesters; ick bidde den Heere, dat hij uwe jonckheyd in alle reynicheyt ghelievete bewaeren, als ghij lesen ende schrijven met hetgeene dat daer aen dependeert en toebehoort van reekenen en cijfferen, soo begeeft u tot een Handwerck of studie of yet anders, daer uwe Vrienden ende voochden u toe sullen raeden, na dat sij mercken sullen den roep uwes levens, daer u God toe

¹⁾ Gestorven 23 Juli 1568, in het 32ste jaar zijns levens.

²⁾ Ook dit schrijven geven we in de oorspronkelijke spelling.

³⁾ Toen

geschikt en beroepen heeft te vereijssen. Voecht u also danich, ende roept des Heeren hulpe daer over aen, dat uwe Susters, ende allen die uwer van doen soude mogen hebben, troost ende bijstand aen U.E. vinden. Weest geen twistmaecker, maar zoekt altoos vrede met een yegelijcken te onderhouden, soo sult ghij aengenaem wesen voor God ende voor de Menschen. Houdt immer uwe Moeder in allen eere ende reverentie, ende weest haer E. onderdanich ende troostelijck in allen; op dat se aen u ende uwes Susters Godzalige leven mach vreuchde hebben in den Heere, ende dat sij haar door uwe deuchden mach verblijden, en een verquichinge haers droefnis verkrijghen, dewelke haer van weghen mijns ellendighen doods (om soo nae de Werelt te spreecken) seer hart en strengelijck overgaat.

So ghij tot uwe Manbaere jaren kooft, arbeit ăltijt u te onthouden van lichtveerdigen geselschappe, van droncken drincken, 't welck een wortel is van alle quaet, van hoereeren, van dobbelen ende spelen, maer stelt u tot alle vromicheyt en deuchtsaemheydt. Comt ghij ten Huwelicken staete, soo leeft vredelijck ende eerbaerlijck in alle lanckmoedigheydt, met uwe Huysvrouwe, opdat ghij genieten meucht de groote beneficien en weldaden, die God den Heere deur den Konincklijken Propheet David den Godsaligen toeseyt in den 128 Psalm.

Weest altoos vigilant en arbeytsaem, vertrouwt op den Almachtigen, ende ghij sult ghewisselijck sijn seghen ontfangen; u vaders doot en sal u niet te verwijt staen, want ick om geen schandelijcke stucken en lijde. Ende of wel ymandt soo onverstandich soude mogen bevonden sijn, dat hij U.E. sulcx tot spijte voorwierp, dien verdraecht met alle ootmoedigheyd en geduldicheydt, want sulcx betaemt den goeden te doene. U Grootvader en Grootmoeder van mijnent wegen met alle uwe Oomen en Moeyen van beyde uwe Ouderen sijden, sullen gheneuchte en vreuchde in u nemen, wanneer sij sien sullen uwe deuchdelijcken ommeganck en leven, maer 't welck het aldermeeste is, ghij sult hier door God Genade op u verwecken.

Adieu, lieve Soon, ende in de plaetse van uwen sterfelijcken Vader, die ghijluyden naer den Lichame ver-

liest, stelt u gantsch in de behoedinghe des Alder-Hoohsten vaders, die in de Hemelen is.
Gheschreven desen XXij Julij Ao 1568.
Op den Dach mijner verhuysinghe uyt desen Lichame.
Bij mij uwe Vader,

Hermannus Schinckel.

„Ge hebt een vrome vader gehad, Bruno, een vader, om nooit te vergeten, al hebt ge hem nooit gekend.”

„Signeur”, barstte Bruyn uit, „is 't niet vreselijk, dat hij zo aan 't eind van zijn leven is gekomen? Verbrand!”

„Ja, dat is ontzettend, maar laten we er liever aan denken, dat zijn ziel bij God leeft — en Bruno, dat begrijp je nog zo niet, 't lichaam is tenslotte slechts een kerker — wat daarmee gebeurt, komt er voor God niet op aan; als de ziel gezaligd is, wordt uit het dode lichaam, of 't nu verbrand is, of in het graf neergelegd, of op de bodem der zee rust, 'n nieuw en verheerlijkt opgewekt, gelijkvormig aan dat van Christus. Ge weet 't toch wel, Bruno, uit de Geloofsbelijdenis, de XII Artikelen: ik geloof... de wederopstanding des vleses!—?”

Bruyn knikte.

„Ik begrijp alleen niet hoe dat kan: Vaders lichaam is tot as verbrand, en die as hebben ze hier in een kist neergelegd; hoe kan daar nu een nieuw lichaam uit opstaan?”

„Ja, begrijpen kan geen mens het, Bruno — maar begrijp jij, hoe het mogelijk is, dat uit zulk een dorre, lelijke rupspop zulk een prachtige vlinder komt? Nee, niet waar? Nu, zo kunnen we ook dat wonder van de opstanding der doden niet begrijpen. Maar de Schrift leert het — en God is de Almachtige, Die alle dingen vermag. Maar kom, jongen — we moeten weg, anders wacht je moeder met 't noenmaal. Hier heb je je brief — berg hem goed op — hij is een kostbaar document.”

Toen ze het hek achter zich gesloten hadden, en de sleutel teruggebracht bij de koster van de Oude Kerk, rondom waarvan het kerkhof lag, gingen ze over de Voorstraat naar het Marktplein en zo door de Jacob Gerritjesstraat naar de Turfmarkt.

„En weet je al, Bruyn, wat voor handwerk je gaat uitoefenen? Of zul je liever de studie aanvaarden? Je gaat zeker op de Latijnse School?”

„Geen van beide, Signeur”, antwoordde Bruno prompt.

„Geen van beide? Hoe dat zo?”

„Ik wil officier van de Prins worden, Signeur!” zei de jongen, zo trots, zo vurig, zo verlangend, dat Signeur zich naar hem overboog, de hand onder de kin legde, en in zijn ogen, zijn diep-stralende ogen keek.

„Officier van de Prins van Orangien? Houd je dan zoveel van de Prins, Bruyn?”

„Van de Prins? Ik zou voor hem willen sterven, als het moest!”

Even zweeg Sasbold Jeroensz. — toen zei hij, zachter: „Dat begrijp ik, Bruno, want als 't nodig was, zou ik 't ook willen doen!”

Bruno antwoordde niets, maar zijn hart sprong op: nú zou Signeur misschien van de Prins gaan vertellen!

Maar 't liep anders.

Toen zij het Marktveld overstaken, langs het Raadhuis, aan de Noordzijde, botste er, bij het omslaan van de hoek, een man haast tegen hem op — Bruyn zag, dat het een officier was.

„Kijk toch beter uit”, snauwde de man — toen opeens stond hij stil: „Sasbold Jeroensz. Zie ik het goed?”

„Jacob van Foreest — zijt gij 't werkelijk?”

De twee mannen schudden elkaar hartelijk de hand — Bruyn begreep: de officier was een heel goed vriend van Signeur, hun gezichten straalden beiden van vreugde — nu zag hij onder de deftige, bruin-fluwelen mantel van de officier een puntje van de oranje-sjerp: 't was dus een officier van de Prins.

„Hoe komt gij hier”, vroeg Signeur verbaasd.

„Dat kan ik u met evenveel recht vragen”, lachte de ander, „wie ik in 't schone Delft verwacht had, 't zeker niet, ik dacht, dat ge in Antwerpen waart. Ge zijt zeker....” hij brak opeens af, en keek de aandachtig-luisterende Bruyn onderzoekend aan.

„Spreek vrij uit”, zei Signeur, „deze knaap koestert geen vuriger ideaal dan later in dienst van de Prins te mogen treden — als 't geen geheimen betreft, kunt ge gerust spreken.”

„Ge zijt zeker voor een geheime zending hier in Holland?”

„Toch niet — de Prins had mij voor 't oogenblik niet nodig — en ik had zo'n groot verlangen, naar Holland terug te gaan, en mijn vaderstad weer te zien, dat Monseigneur mij voorlopig uit zijn dienst ontslagen heeft. Als 't nodig mocht blijken, sta ik altijd dadelijk tot zijn beschikking.”

„Natuurlijk”, antwoordde de ander met spontane geestdrift, „wie hem eenmaal dient, is hem altijd toegewijd — evenals Hare Hoogheid Mademoiselle de Bourbon.”

Aan Bruyn ontging geen woord; hij begreep, dat de vreemde officier nu sprak over de vrouw van de Prins, met wie hij enige jaren geleden gehuwd was: Charlotte van Bourbon, de prinses van Franse bloede.

„Maar wat doet gij in Delft?” vroeg Signeur.

„Ik heb een zending voor de Prins te volvoeren”, zei de ander, „meer kan ik op 't oogenblik niet zeggen — maar ga mee naar „De Rode Leeuw”, dan kunnen we samen praten.”

„Zijt gij daar dan ook gelogeed?” vroeg Signeur verrast.

„Nee, ik heb logies genomen in „Het Wapen van Delfland”, maar daar spreek ik liever niet met je, want daar verblijft ook Joris Dirckszoon de Bijje, je weet wel, die uit Antwerpen — en die vertrouw ik voor geen duit!”

„Te begrijpen, ik ook niet, 't staat voor mij vast, dat hij een spion van de Spanjolen is, al doet hij zich erg Prinsgezind voor. — Maar ik kan nu niet meegaan, Jacob — hier, Bruyn Schinckel zijn moeder, wacht met het noenmaal op me — en ik vrees, dat we toch al veel te laat zijn.”

Op dat ogenblik begon het klokkenspel in de hoge toren van het stadhuis te spelen. ¹⁾

„Ziet ge wel, het is al een half uur na de middag“, vervolgde de Signeur, „maar laat ik vanmiddag om drie uur u in „De Rode Leeuw“ treffen, dan kunnen we rustig praten.“

„Goed“, zei de vreemde officier, „in die tijd kan ik nog wel iets doen. A propos, jongen, kun je me vertellen, wie dit jaar eerste burgemeester is?“

Bruyns ogen schitterden.

„Jawel, Signeur — Meester Frans Duist van Santen.“

„Zo, en waar woont deze?“

„Op de Wijnstraat, hier achter de stadswaag, tussen de Nieuwe straat en de Pepersteeg.“

„Mooi, je bent een kerel, hoor! Houd je ogen en oren goed open, want als je later in dienst van de Prins wilt staan, dan heb je dat nodig. Hoe heet je ook weer?“

„Bruyn Schinckel, Signeur.“

„Ik ken die naam niet.“

„Zijn vader was boekdrukker“, viel Sasbold Jeroensz. in, „en is helaas in 1568 ter wille van de leer ter dood gebracht.“ Nadenkend keek de officier van de Prins de jongen nog eens aan:

„Zo, ge zijt dus de zoon van een martelaar! Dat legt hoge verplichtingen op je, jongen. Ik vind het mooi, dat je later de Prins wilt dienen — beter kan je de nagedachtenis van je vader zaliger niet eren. Nu, tot drie uur Sasbold, in „De Rode Leeuw“!“

Hij gaf Bruyn een fikse klap op zijn schouder, zodat deze zijn gezicht pijnlijk vertrok, drukte zijn vriend de hand, en sloeg toen haastig de hoek van het Raadhuis om.

De beide anderen haastten zich naar de Jan Molslaan.

„Signeur, wie is die Joris Dirckszoon de Bijde, over wie de officier 't had? Is hij familie van Dirk Jorisz., die mijn vader....?“

„Ja, Bruno, Joris is een zoon van Dirk Jorisz. — maar ik vertrouw de man niet, evenmin als mijn vriend Jacob van Foreest, zoals je hoorde. Hij woont nu al een jaar of vijf in Antwerpen, waar hij een koopmanszaak heeft. Of hij nu in Delft is voor zijn zaak, dan wel om politieke redenen, dat weet ik niet. Maar ik denk zo: om beide! Waarschijnlijk

¹⁾ Dit was het eerste Raadhuis, in 1618 afgebrand, daarna herbouwd en in 1721 opnieuw gerestaureerd.

dient 't zaken-doen slechts als voorwendsel voor zijn spionage. Ik zou er mijn hoofd om durven verwedden, dat hij in dienst van Spanje staat."

„De appel valt dus niet ver van de boom", zei Bruyn, zo bitter en hard, dat Signeur hem aankeek.

Op dat moment waren ze echter voor de deur van de winkel gekomen, waar Vrouwe Anna al ongeduldig stond uit te kijken, waar haar jongen en haar gast bleven.

Maar Sasbold Jeroensz. nam zich voor, Bruno nog eens goed onder handen te nemen: hij mocht toch niet met zo'n onredelijke, heftige haat blijven rondlopen tegen iemand, die wel in hoofdzaak aan de dood van zijn vader schuldig stond, maar dat toen als dwalend Overheidspersoon gedaan had — en er nu misschien wel berouw van kon hebben!

Hoewel — vergeven, zijn vijanden liefhebben, was moeilijk — dat merkte Signeur wel aan zijn eigen hart: hoe dacht hij over die Antwerpsen zoon, die Joris de Bijse?

Elk mensenhart is boos en schuldig, dacht hij, terwijl hij zich aan tafel zette, waarop het witte damast lag, rein als sneeuw, waarop het tinnen vaatwerk met diepen glans blonk, — welk een zegen, dat God geduldig is en barmhartig!

Met ongewone ernst bad hij, op verzoek van Vrouwe Schinckel, — het „Onze Vader", en zijn stem trilde iets, toen hij toekwam aan de beden: „Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren" — en: „Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze...."

HOOFDSTUK IV

„En ik vertrouw die Joris helemaal niet", zei Jacob van Foreest, die met Signeur Sasbold een wandeling maakte langs de wallen van Delft.

Zij waren nu bij de Schoolpoort, waar men de gracht alleen maar kon overvaren met een schuit — de voertuigen moesten altoos de Waterslootse poort nemen —, en stonden even stil, om een blik te slaan over de fris-groenende weilanden, die zich zo ver het oog reikte uitstrekten. Dicht op de voorgrond lagen de ruïnes van het oude slot van Overvest, de voormalige oprijlaan was nog duidelijk te herkennen, al was ze nu tot een smal pad geworden.

„Hij doet zaken hier”, vervolgde de officier van de Prins.

„Wat voor zaken?” viel Sasbold hem in de rede.

„Hout — gisteren zag ik hem ook werkelijk op de Houttuynen rondscharrelen, bij al die schuiten, die hout aanbrengen — en later had hij een twistgesprek met Geert Heynsz, ge kent hem wel, de timmerman van de Verwersdijk — maar ik kan me niet aan de indruk ontworstelen, dat hij in werkelijkheid hier is voor Philips — gisterenavond stond hij op de St. Jacobsbrug te praten met Claes Wijnantsz. — en daar ben ik twee jaar geleden al voor gewaarschuwd, dat is een ijverig aanhanger van de paters en van de koning. En vanmorgen ben ik van de waard te weten gekomen, dat hij een paard besteld heeft, om morgenochtend heel vroeg naar den Haghe te rijden.”

„Daar zullen ze ook hout nodig hebben.”

„Misschien wel — maar 'k wou, dat ik hem achterna kon, 'k zou wel 's graag willen zien, wat hij daar uit te spoken had.”

„Zijn vader woont er toch! Die gaat hij natuurlijk opzoeken.”

„O ja? Woont zijn vader er?”

„Ja, Dirck de Bijje, hij moet daar Pensionaris van de Staten zijn of zoiets, en op 't Voorhout wonen.”

„Zol — kon ik hem maar achterna, maar hij kent mij — ik zie er geen kans toe.”

Signeur Jeroensz. dacht na.

„Mij kent hij ook — hij weet veel te goed, dat wij beiden al heel wat voor de Prins gedaan hebben. 'k Zou me kunnen vermommen — maar ik kan morgen ook niet goed, want ik moet naar Antonie Hodenpijl in Schiplui, ge moet weten, dat ik van hem de brouwerij „Het Dubbele Kruys” aan de Koornmarkt kopen wil.”

„Gaat ge brouwer worden?” vroeg de officier verbaasd.

„Ja, ik ben het zwerven moe, Jacob, ik wil nu wel eens een rustiger tijd meemaken.”

„Ah zo — nu, gij liever dan ik! En gaat ge daar wonen ook?”

„Ja, ik koop ook het huis er naast. . . .”

„Ge wordt dus weer een gezeten burger van Delft”, schertste Jacob van Foreest, „wie weet, vindt ge nog wel een vrouw ook!”

Een hoog-rode kleur overtrok het gebruinde gelaat van Sasbold Jeroensz. Even zweeg hij — dan antwoordde hij, zachter: „Dat hoop ik, Jacob! Ge moet weten: de moeder van

Bruyn, die jongen die verleden week bij me was, is weduwe — een vriendin uit mijn jeugd. Ik had haar toen ook lief — maar Herman Schinckel, mijn vriend, was mij voor."

"Ben je daarom altijd ongetrouwd gebleven?"

"Ik heb nooit een andere kunnen liefhebben, Jacob. En ik heb haar nog lief. . . . Als zij straks lief en leed met mij zou willen delen, zou ik gelukkig zijn. Ze is nu elf jaar weduwe — als zij zou willen toestemmen. . . . ze heeft 't niet breed op 't ogenblik."

"Ik hoop 't voor je, mijn vriend."

"Ge bewaart dit wel als een geheim, nietwaar?"

"Zonder twijfel, Sasbold. Ik vind het prachtig, dat ge mij uw vertrouwen hebt geschonken. — Maar geef mij nu eens raad, wat ik doen moet met die Joris. . . ."

"Ach ja — als die Bruyn wat ouder was, zou hij 't kunnen doen. Maar een jongen van twaalf jaar, al is hij bijzonder flink voor zijn leeftijd — dat gaat niet. Hij kan niet paardrijden ook."

"Heeft hij Joris wel eens gezien?"

"Bij mijn weten niet. Maar, zou je niet hem achterop kunnen nemen op 't paard, en hem dan Joris laten volgen?"

"Dat is een goede gedachte, Sasbold! Want ik ken in Den Haghe niemand, om 't voor mij te doen, althans geen vertrouwd persoon. En als hij door een jongen gevolgd wordt, zal hij er geen erg in hebben. Zou hij mogen van zijn moeder?"

"O, dat maak ik wel in orde. Gij staat toch voor hem in?"

"Natuurlijk, ik zal hem van verre in 't oog houden. 't Is mij er maar om te doen, dat ik weet, waar Joris binnengaat."

"Nu, dan zal ik aanstonds naar Vrouwe Schinckel gaan, en kom 't tegen de avond nog wel even zeggen."

"Best, tot ziens dan!"

Ze waren nu op het Oude Delft gekomen; daar scheiden hun wegen.

Het was de volgende morgen nog donker, toen voor de winkel van Vrouwe Schinckel op de Jan Molslaan kletterende hoefslagen weerklonken, en Bruyn opgewonden naar buiten kwam vliegen. Zijn ogen hadden geschitterd, toen Signeur Jeroensz. het gisterenmiddag kwam vragen: was dat even iets geweldigs? Hij had 't wel zo aan Joost Stevensz. willen gaan vertellen, maar voelde: dat kon niet! 's Nachts had hij niet zoveel geslapen: dit was de eerste

dienst, welke hij de Prins zou bewijzen! Hoeveel zouden er nog volgen?

Met een eerbiedige hoofdneiging groette Signeur Jacob Vrouwe Schinckel, die met een lantaarn in de hand bijlichtte.

„Signeur, zult ge goed over Bruno waken? Hij is nog zo jong, en ik beef, als ik er aan denk, wat hem overkomen kan.”

„Vrouwe, ik zal voor hem zorgen, als ware hij mijn eigen zoon. En overigens, gevaar is er niet bij, op mijn erewoord.”

„En Bruno, zal je stil zitten op 't paard, en je goed vasthouden?”

„Ach, Moeder, ik heb toch al zo dikwijls op 't paard gezeten, bij boer Marmen — maak u maar niets bezorgd, hoor!” Handig hees de jongen, geholpen door Signeur, zich achter hem — een groet — en daar reed Bruyn heen.

Hij vond 't eigenlijk jammer, dat de stad nog in zoete rust verzonken lag, wat zou 't prachtig geweest zijn, als de velen, die hem kenden, hem zagen zitten! Hij stelde zich al voor, hoe ze tegen elkaar zouden zeggen: „Dat is die jongen van Meester Harmen — waar zou die naar toegaan?” En hij zou ze wel willen toeroepen: „In dienst van de Prins!” maar dat kon niet, dat begreep hij wel.

Nu waren de luiken nog dicht overal — alleen bij bakker Adriaan was er leven en licht.

In de stad reed Signeur stapvoets — de schemering kwam op, en zolang 't donker was, zou de poort toch niet geopend worden, tenzij het poortgeld betaald werd — maar toen zij de Noord- of Haagse Poort, met haar overwelfde brug, pas in 1571 gebouwd, gepasseerd waren, ging Signeur in draf over — hij wilde in ieder geval uit 't gezicht van Joris Dircksz. blijven, die met zonsopgang uit „Het Wapen van Delfland” vertrekken zou.

Op verzoek van Signeur keek Bruyn af en toe om — maar geen ruiter was nog te bekennen.

Hoe genoot de jongen! 't Was voor de eerste maal, dat hij te paard naar den Haghe ging — hij was er wel eens met Joost en andere kameraden heen gelopen — maar nu, zo hoog zittend, zag alles er toch weer heel anders uit!

De rit in de heerlijke lentemorgen was één genot — vooral toen de zon opkwam, en alles omtoverde in een rood-gouden schijnsel. Vrolijk wenste Signeur de enkele mensen, die ze tegenkwamen, goeden-morgen — en Bruyns heldere

jongensstem echode hem na. 't Waren meest boeren, die gingen melken — een paar kooplieden, op weg naar Delft, waar 't vandaag marktdag was, een paar schippers, die met volgeladen boten naar de stad voeren.

Eerder dan Bruyn 't dacht, waren ze in den Haghe aangekomen.

In de taverne „Het Hof van Voorde" stalde Signeur zijn paard.

„Daar heb ik meer gezeten, zie je — de waard ken ik, als 't tenminste nog dezelfde is als een paar jaar geleden — en daar kunnen we de komst van Signeur Joris afwachten: ik denk zo, dat hij zijn paard hier ook wel zal stallen; ik heb reden om aan te nemen, dat hij zo onopvallend mogelijk den Haghe wil binnenkomen."

Toen het paard op stal gezet was, gingen beiden de taverne binnen — Signeur bestelde een kroes bier voor zichzelf, en een glas melk voor Bruyn — en ging toen zó zitten, dat hij de weg in 't oog kon houden.

Ze hadden nog geen half uur gezeten, of hij zei: „Daar zullen we hem hebben!"

Ook Bruyns scherpe jongensogen ontdekten in de verte een

ruiter, die in galop naderde. Toen hij zo dichtbij was, dat men zijn gelaatstrekken kon onderscheiden, zagen ze, dat 't de verwachte was.

Signeur Jacob had, na de hartelijke begroeting door de waard, even met hem gesmoesd; nu keken beiden scherp toe, wat er buiten gebeurde: een knecht kwam toeschieten, en leidde het dampende paard weg naar de andere stal, dan waar hun paard stond — nu kwam 't er op aan: zou Joris Dircksz. aanstonds doorgaan, of nog even de herberg binnenlopen?

Het laatste bleek het geval — en nu begreep Bruno, wat Signeur met den waard had besproken, achter de gelagkamer — natuurlijk, die Joris moest hen niet zien!

De waard had de deur op een kier open laten staan, zodat zij alles konden horen, wat Joris zeggen zou. Ze luisterden scherp.

„Geef me een pint bier, waard, ik heb dorst gekregen van de rit — en ik ben er warm van ook!”

„Zo, een verre rit kan Signeur toch niet gezeten hebben?” zei de waard lachend, terwijl hij 't bier tapte.

„Nou”, antwoordde de ander droog, „ik kom van Antwerpen!”

„Van Antwerpen? Maar vanmorgen toch niet?”

„Zijt ge dwaas? Vanmorgen kom ik uit Delft, ik heb daar zaken gedaan, en wil nu hier in Den Haghe dat doen. — Maar vertel mij eens, waard, ge zult wel heel wat mensen kennen hier: leeft de Pensionaris nog, Dirck Jorisz. de Bij?”

„Die op het Voorhout woont? Ja, die leeft nog, bij mijn weten. Kent ge die?”

„Of ik die ken! Hij is familie van me, ik heb hem in geen jaren gezien. — En vertel me ook eens: kent ge misschien een zekeren Jean le Petit, een winkelier in de Gravenstraat?”

Signeur Jacob maakte opeens een beweging van grote verrassing, merkte Bruno — maar aanstonds legde hij zijn vinger op de mond, om hem te beduiden, dat hij zwijgen moest.

„Jean le Petit? O, ge bedoelt misschien die goud- en zilver-smid?”

„Juist, ik meen, dat hij in de Gravenstraat woont, — tenminste daar woonde hij voor tien jaar.”

„Ja, die leeft nog, ik heb hem gisteren nog gezien.”

„Mooi — nu, ik kom vanmiddag het paard weer halen, want ik moet vanavond nog in Leiden zijn.”

„Dan hebt ge een verre reis, Signeur!”

„Och, dat ben ik gewend — nu, goeden morgen, 'k heb weinig tijd, ge zorgt goed voor mijn paard, nietwaar?”

„Om u te dienen, Signeur.”

De waard boog diep — de twee in het opkamertje hoorden, hoe Joris een geldstuk op tafel wierp, en daarna vertrok.

Toen de deur dicht was, sprong Signeur Jacob op, en zei:

„Nu begint jouw werk, Bruno — gij volgt hem zo onopvallend mogelijk — ik kom weer een heel eind achter je aan, maar zo, dat ik je altijd in 't oog heb. Hij heeft 't ons heel wat gemakkelijker gemaakt met zijn vragen!”

„Ként u dien goudsmid, Signeur, waar hij over sprak?”

„Of ik hem ken! 't Is een grote vijand van de Prins — ik vertrouw hem voor geen duit — wat moet Joris bij die Franse snoeshaan doen? De man voert vast niet veel goeds in zijn schild. Maar vooruit nu, jongen — hem achternal!”

„Nu, veel wijzer zijn we niet geworden”, merkte Signeur Jacob op, toen ze in de namiddag terugreden. „Hij is een poos bij zijn vader geweest, toen een uur bij die goudsmid, toen weer naar zijn vader, natuurlijk om te eten — en om twee uur vertrok hij al weer, om zijn paard te gaan halen, en naar Leiden te gaan.”

„Had u zijn gesprekken maar kunnen afluisteren, Signeur!”

„Ja, had ik dát maar kunnen doen — maar enfin, overmorgen ga ik weer naar den Haghe — en dan zal ik zien, wat ik nog te weten komen kan. In elk geval kan ik de heren Burgemeesteren voor die Signeur Jean waarschuwen. Misschien kan ik er nog wat op vinden, dat ik zelf die goudsmid eens spreek. Anders doe ik maar, of ik de Prins óók haat — wie weet, laat de man nog wat los, waarmee ik mijn voordeel kan doen. — Jij hebt in ieder geval goed je best gedaan, Bruyn! Ik hoop, dat je later de Prins nog heel wat diensten bewijzen kan, jongen!”

Bruyn kreeg een kleur van genoeg, toen Signeur hem zo prees.

De rit ging nog sneller voorbij dan 's morgens, want, op een paar vragen van hem, vertelde Signeur Jacob hem heel wat van de Prins, en van diens lieve gemalin, Charlotte van Bourbon — van de jonge Prins Maurits, die een paar

jaar ouder was dan Bruyn zelf, en de jonge Prinsesjes, dochtertjes van Charlotte.

Bruyn kon die avond de slaap niet spoedig pakken — heel de dag ging nog eens aan zijn gedachten voorbij — hij zag zich nogmaals in de taveerne „Het Hof van Voorde”, op de Haagse straten, tegenover de deftige woning van Dirck Jorisz. de Bije (hoe goed had hij de man kunnen opnemen, die de oorzaak was van de dood van zijn Vader — hoe haatte hij die man, en zijn spionnerende zoon!) — met de gedachte „jammer, dat we over die spion niet méér te weten zijn gekomen, ook niet over die Jean le Petit”, sliep hij in.

Niet wetende, dat jaren later zijn wetenschap hem nog te pas zou komen. . . .!

HOOFDSTUK V

„Bruyn Schinckel!”

Een schelle jongensstem klonk over de Koornmarkt.

Bruyn keek om — hij was juist de deur van zijn huis uitgekomen — het mooie, vernieuwde huis naast de brouwerij „Het Dubbele Kruijs”, waar zijn moeder, na haar huwelijk met Sasbold Jeroensz., was komen te wonen.

Dikwijls moest Bruyn er aan denken, hoe wonderlijk alles gelopen was!

Nooit had hij kunnen denken, dat de koerier, die hem en Joost Stevensz. toen op de weg langs de Gaagh inhaalde, zijn tweede vader zou worden. Wat hielden ze allen veel van hem: zijn Moeder, Trijntje, Josina, hij zelf! Als 't zijn eigen Vader geweest was, had hij niet meer van hem kunnen houden.

Moeders buien van droefgeestigheid waren geheel voorbij — zorgen kende ze niet meer: de brouwerij „Het Dubbele Kruijs” ging uitstekend, ze konden zelfs in een zekere weelde leven. Bruyn ging nu op de Latijnse School, in de Schoolstraat, achter het klooster van St. Agatha!

„Wacht even, Bruyn!”

Het was zijn vriend Geert Geertsz., die met hem de Latijnse Schole bezocht.

Samen liepen de kameraden verder — het was Zaterdag, in de namiddag.

„Waar ga je heen, Bruno?”

„Ik moet deze brief bij Burgemeester Jacob Moerkerken brengen. Ga je mee?”

„Graag — zeg, wat zou daar te doen zijn?”

Op 't eind van de Koornmarkt, vlak bij de Langendijk, stond een troep burgers druk te praten.

De jongens stapten wat harder aan — toen ze dichterbij kwamen, hoorden ze allerlei uitroepen, als: „'t Is Godgeklaagd!”, „duivelswerk”, „'t is maar goed, dat de Staten op de hand van de Prins zijn”

Tegen de stam van een boom zagen de jongens een wit papier geplakt; zij drongen zich door de burgers heen, en begonnen het te lezen.

Hoe verder zij kwamen, hoe sterker hun ogen fonkelden. Bruyn kneep zich de vuisten samen, was 't niet schandelijk? Was 't niet schandelijk?

„Philips, bij de gratie Gods, Koning van Castilië, enz. enz., aan allen, die dezen zullen lezen.

Aangezien Willem van Nassau, een *vreemdeling* in onze landen, eens in eer en aanzien bij wijlen den Keizer en bij ons, door ongeoorloofde middelen en listen zich een partij heeft gevormd van ontevreden, buiten de wet staande, berooide mensen en vooral *dezulken wier godsdienst verdacht is*, enz.; aangezien hij een aan God gewijde non en abdis tot zich heeft genomen, terwijl zijn wettige echtgenoot nog in leven is, en hij met deze nog in schande leeft;¹⁾ aangezien hij de leider is geweest van het verzet tegen onze zuster de Hertogin van Parma, tegen de Hertog van Alva en onzen broeder Don Juan, en nog in zijn verraad volhardt; al onze aanbiedingen van goedertierenheid en vrede van de hand wijst, en „het verdoemelijk verbond van Utrecht” steunt, aangezien het land geen vrede kan hebben, zoolang „deze vervloekte huichelaar”, het in beweging brengt met zijn lastertaal (gelijk verwoepelingen als Kain of Judas) en, hoewel een vreemdeling, er zijn ganse geluk in stelt ons volk te gronde te richten. . . . Zoo is het, dat wij hierbij dit hoofd, dezen bewerker van alle onlusten, verklaren te zijn een verrader en eerloze, een vijand van ons en ons rijk. Wij verbieden al onze onderdanen met hem omgang te hebben, hem te ondersteunen door huisvesting, voedsel, water of vuur, op straffe van onze koninklijke ongenade.

¹⁾ Hier wordt bedoeld op de tweede gemalin van de Prins, Anna van Saksen, die hem verlaten heeft.

En ter uitvoering van deze vogelvrijverklaring, machtigen wij een iegelijk beslag te leggen op den persoon of de goederen van dezen Willem van Nassau, als zijnde een vijand van het menschelijk geslacht; en bij dezen beloven wij, op het woord van een koning en dienaar van God, aan ieder die den moed heeft ons van deze pest te bevrijden, en die hem dood of levend zal uitleveren, of hem zal dooden, de som van 25.000 kronen in goud of goederen voor hem en zijn erfgenamen; wij zullen hem iedere misdaad, zoo hij daaraan schuldig is, kwijtschelden, en hem 'n adelbrief schenken zoo hij geen edelman is, en wij zullen hetzelfde doen voor alle zijne helpers of medeplichtigen."

„Nu leeft de Prins niet lang meer — dat zul je zien", zei somber een burger, die naast de beide vrienden het plakkaat had staan lezen. Bruyn kende hem niet — de man had de brede kraag van zijn donkergrijze mantel opgezet, en zijn hoed diep over zijn voorhoofd gedrukt.

Een angstige beklemming schroefde zich opeens om Bruyn's hart: nu drong het eigenlijk pas goed tot hem door, wat het witte papier daar vóór hem aan die boom betekende: de Prins was vogelvrij verklaard... ieder, die daar kans toe zag, mocht hem doden, vermoorden...

Bruyn's ogen schoten opeens vonken, onwillekeurig balde hij de vuisten — o, kon hij de Prins maar met zijn eigen lichaam beschermen...

„Wat is dat vreselijk", zei een andere burger; die kende de jongen wel: 't was bakker Adriaan, uit de St Jorisbuurt, zijn mand met verse broodbollen hing aan zijn arm.

„Daar zit de duivel achter", antwoordde Dirk Dirksz. van Santen, de binnenhavenmeester van Delft, „hoe durft Filips dat te zeggen: de Prins een huichelaar, een pest, een vijand van het menselijk geslacht — God straffe hem!" in woede sloeg hij met zijn stok tegen het papier, dat er een scheur in trok van boven naar beneden.

„Goed zo!" juichten de omstanders, „slaat er maar op, meester van Santen!"

„Dat helpt niet veel, mensen", zei de eerste burger weer: „als de koning er nu inplaats van die boom stond..." Een luid gelach steeg op.

Op dat ogenblik kwam er weer een man haastig toelopen, een rakker van de Schout, gelijk aan de hellebaard in zijn hand en het rapier aan zijn zijde, te merken was — de jongens kenden hem, 't was Ewout Geertsz.

„Hangt hier ook al zo'n vervloekt ding?" riep hij toornig,
„de hele stad hangt er vol van!"

„Wie zou die dingen dan toch opgehangen hebben?" vroeg
de onbekende burger weer, op sarcastische toon.

„Wist ik dit maar, 'k zou hem subiet naar 't Steen slepen!"

„'k Zou hem uw rapier maar in zijn snode borst steken",
zei de binnenhavenmeester.

„Niets liever dan dat", antwoordde de rakker grimmig,
„maar dat zou Heer Schout niet goedkeuren! Als ik hem
eerst maar in mijn handen had!"

„Wie zou zich voor zulk een verachtelijk werk lenen",
merkte bakker Adriaan op, op de grond spuwend.

„Wat bedoel jij, bakker?" vroeg de onbekende burger be-
daard, „'t ophangen van die plakkatens?"

„Ik bedoel nu een moord op onze Prins!" antwoordde deze.
Op dat ogenblik keek Bruyn de onbekende burger recht in
het gezicht; als vastgenageld stond de jongen opeens: dat
gezicht kende hij! Eens had hij 't meer gezien; toen hij met
Jacob van Foreest naar Den Haghe geweest was. . . .

't Was Jean le Petit, de goudsmid uit de Gravenstraat.

Bliksemsnel kreeg Bruyn een ingeving: zou hij, die spion,
die aanhanger van de koning, de plakkatens soms zijn ko-
men ophangen, hier in Delft? Hoe kwam hij anders zó vroeg
hier in de stad? 't Was vast nachtwerk geweest.

„Zijt gij niet Jean le Petit, de goudsmid uit de Gravenstraat, in Den Haghe?“ vroeg zijn heldere stem opeens.

Even was het stil.

Allen zagen, dat de vreemde burger verbleekte.

Toen lachte hij, en zei hees:

„Jongen, gij raaskalt!“

Meteen keerde hij zich om, en wandelde weg.

„Ewout, houd hem vast — hij heeft natuurlijk die plak-
katen opgehangen, 't is een aanhanger van de koning!“

Een hevig tumult ontstond.

De rakker vloog hem na, Bruyn naast hem — de man keek om, bleef staan.

„Halt!“ donderde Ewout Geertsz. hem toe, „ge zijt mijn ge-
vangene!“

„Loop naar de duivel“, smaalde de goudsmid, en, zijn stok nemend, gaf hij Ewout een klap op zijn hoofd, dat deze als een blok neerviel.

Toen zette hij 't op een lopen, maar hij had niet op Bruyn gelet; deze sprong als een kat achter op z'n rug, zodat de man struikelde. 't Gelukte hem echter, dadelijk weer op de been te komen — hij wierp de jongen hardhandig op zij, zodat deze met zijn hoofd tegen een hek viel, en enige ogenblikken versuft bleef liggen — en voor de andere burgers hem konden grijpen, rende hij als een haas 't Marktveld over, en was verdwenen.

Opgewonden stonden de burgers rondom Bruyn, die met een pijnlijk gezicht weer opstond, een grote wond aan zijn voorhoofd, bij de rechterslaap.

„Waar is die gebleven?“ riep Bruyn. „Zit hem toch achterna!“

„Hij is weg, die kant uit!“ zei de bakker.

„Vlug naar de Haagpoort, hij zal natuurlijk weer naar Den Haghe gaan. Mensen, loopt dan toch!“

„Ik zal er wel heenlopen“, schreeuwde Geert Geertsz., en als een pijl uit de boog snelde Bruyn's vriend weg.

„Wat is hier te doen?“ zei een nieuwe stem.

De burgers keken om.

„De Schout!“ zeiden een paar, eerbiedig.

't Was inderdaad de Schout zelf: Meester Willem van Dorp.

„Een spion!“ — „Een verrader!“ — „Hij heeft de plak-
katen opgehangen!“ — „Hij heeft Ewout neergeslagen, met zijn

stok!" — „En hier, de zoon van Meester Schinckel ook!" riepen de burgers, door elkaar.

„Stil nu — niet allemaal tegelijk", zei Meester van Dorp, zijn hand opheffende.

„Bakker Adriaan, vertel 't mij alles eens geregeld."

Bakker Adriaan deed hem, vrij uitvoerig, het verhaal.

„Zo", zei de Schout nadenkend, „wat jammer, dat jullie hem niet konden houden. Ik zal dadelijk een paar rakkers uitzenden. Waar is Ewout?"

„Die lag dáár, op de hoek van de Koornmarkt."

„Is hij . . . ?"

„Dood? Dat geloof ik niet", meende bakker Adriaan, „ik denk, dat hij hem bewusteloos geslagen heeft."

„We zullen eens zien!"

Gevolgd door de anderen, liep de Schout naar de plek toe, waar zijn dienaar lag. Een paar vrouwen, die op 't rumoer naar buiten gekomen waren, stonden bij hem. Eén lag op haar knieën, 't was Vrouwe Uittenbroek, de vrouw van de Weesmeester, die op de Koornmarkt woonde — een kom met water stond naast haar, zij was bezig 't voorhoofd en de polsen van Ewout Geertsz. te wassen. Juist toen de Schout naderbij kwam, sloeg de man zijn ogen op, keek versuft rond.

„Hij leeft! Hij leeft! Gelukkig!" riepen de vrouwen in koor.

„Waar is die snuiter? Hebben jullie hem?" vroeg de rakker, zijn hoofd opbeurend.

„Nee, hij is ontkomen. Hij was ons te vlug af", antwoordde bakker Adriaan.

Op dat moment zag Ewout de Schout. Hij probeerde op te staan, maar viel weer terug.

„Heer Schout, ik kon . . ."

„Houd je maar kalm, Ewout, ik weet alles, ik zal dadelijk mijn maatregelen gaan nemen. Zorgen jullie voor hem?"

De vrouwen knikten toestemmend.

Meester Van Dorp keerde zich om.

„Zeg, Schinckel, jij gaat met mij mee. . . . jongen, wat bloedt je — je moet eerst naar Meester Boot — die zal je wonde verbinden. Ga maar mee."

„Meester Boot", zo werd Jacob Jansz. Graswinckel altijd genoemd. In hoog aanzien stond hij, vooral bij de armen van de stad, aan wie hij altijd veel goed deed.

Bruyn's hart sloeg wild van trots, toen hij naast de Heer Schout liep.

Wie had dat ooit kunnen denken, dat hij op deze onvergetelijke morgen zo'n belangrijke rol zou spelen?

Bruyn voelde de pijn aan zijn hoofd haast niet meer, had hij deze wonde niet in dienst van de Prins opgelopen? Van zijn Prins?

Toch wel een weinig beklemd zat Bruyn een uur later in de deftige kamer van de Schout te wachten.

Af en toe voelde hij eens aan de pleister aan zijn voorhoofd. Als die er niet gezeten had, zou al het gebeurde van die morgen hem een droom geleden hebben. De pleister — en soms de pijscheuten van de wond — herinnerde hem er aan, dat 't wel werkelijk waar was.

Ongedurig keek de jongen de prachtige kamer rond.

Wat bleef de Schout nu lang weg!

Zouden ze die Jean le Petit nog te pakken hebben gekregen? Buiten op het Marktveld waren jongens aan 't spelen, hun luide, opgewonden kreten klonken soms door tot in de kamer. Wat zou Moeder wel van alles denken? En vader Sasbold?

Op dat ogenblik ging de deur open: de Schout trad binnen; hem volgden burgemeester Moerkerken, en... zijn vader, Sasbold Jeroensz!

„Vader, u hier?” riep de jongen verrast uit — toen boog hij voor de Burgemeester.

„Bruno, wat ziet ge er uit! Maar je bent een flinke jongen geweest, hoor! Ik ben trots op je!”

„Dat kunt ge zijn, Meester Jeroensz!” voegde de Burgemeester er aan toe.

Bruno kleurde, maar zweeg; die lof streelde hem diep.

Hij was opgestaan.

De Schout zette zich aan zijn met papieren bedekte tafel; in de brede armstoelen aan weerszijden van de schouw gingen de Burgemeester en vader Sasbold zitten.

Even was het stil in het vertrek.

„Dus — de vogel is ontsnapt, Heer Schout?” begon de burgemeester.

„Tot mijn grote spijt wel, Heer Burgemeester. Wij hebben tot alle poorten rakkers geplaatst, maar ze hebben niemand gezien, die aan de beschrijving van die schurk beantwoordde.”

Sasbold Jeroensz. sprong opeens op.

„Heer Schout!”

Nieuwsgierig keek deze op.

„Ik bedenk daar opeens: laat eens huiszoeking doen bij Claes Wijnantsz.!”

„Claes — Claes — die op het einde van de Cellebroersteeg woont?”

„Jawel, Heer Schout, die bedoel ik. Ik vertrouw hem nooit. Enige tijd geleden heeft de spion, van wie ik u vertelde, die mijn vriend Jacob van Foreest hier met Bruno gevolgd is naar den Haghe, naar die Jean le Petit toe, ook met Claes Wijnantsz. staan praten. Die zou er best meer van kunnen weten.”

„Ik zal er aanstonds een paar dienaren op afzenden.”

De Schout trok aan een lang bellekoord, dat achter zijn grote armstoel hing. Een paar minuten later trad een der rakkers binnen, die de opdracht ontving, subiet huiszoeking te gaan doen bij Claes Wijnantsz, de zeilmaker, op 't einde van de Cellebroersteeg.

Ondertussen moest Bruyn nog eens nauwkeurig vertellen wat er die ochtend gepasseerd was. Daarna mocht hij voor het raam gaan staan, waarvandaan hij heel 't Marktveld kon overzien: kooplieden hadden in kramen hun waren te koop gezet, en vele burgers en vrouwen liepen daar hun inkopen te doen. Keek Bruno naar de andere kant, dan zag hij daar, vóór het Boterhuis, naast de stadswaag, het druk gedoe der boeren, die hun boter aanvoerden en verkochten. Bruyn had 't reeds dikwijls gezien, maar nooit vanuit de hoogte, zoals nu — dat was toch weer heel anders dan wanneer je er midden in stond!

Het duurde vrij lang, eer de rakkers terugkwamen — de klok op 't Stadhuis speelde al half twaalf, en Bruyn voelde zijn maag jeuken. . . . maar eindelijk werd er op de deur geklopt, en twee dienaren van de Schout traden binnen.

„Vertel maar eens spoedig!” gebood deze.

Bruyn spitste de oren.

Jean van den Berg deed 't woord.

„Heer Schout, we troffen Claes thuis. Hij zat in de zeilmakerij, en schrok, toen hij ons zag. „Heb jij vanmorgen nog bezoek gehad, Claes”, vroeg ik. „Bezoek, bezoek gehad”, zei hij, „er zijn zoveel mensen bij me geweest, als 't markttag is, heb ik 't altoos druk, dat weet gij toch wel?” — „Heb je nog bezoek gehad van iemand uit den Haghe?” vroeg ik verder. Wij zagen, dat de man een tint bleker werd, maar hij antwoordde kortelings: „Bij mijn weten niet, Jean

van den Berg!" — „Kom", zeg ik, „herinner je eens goed, heb je niet iemand bij je gehad, die er zo en zo uitzag?" en ik beschreef hem de gelijkenis van die fielt uit den Haghe. Toen zag ik, dat de man loog, hij ontkende 't brutaal. Ik zeg: „Nu, we moeten van de Schout toch eens zien, of die persoon hier soms verborgen zit." — „Gaat je gang", beet Claes ons toe, „vinden doe je toch niets!"

Terwijl Peter Criep bij hem in de zeilmakerij bleef, hebben ik en Jan van Opmeer heel zijn huis doorzocht — maar niets gevonden."

„Gij hebt dat toch goed gedaan? Niets overgeslagen?" vroeg de Schout.

En op het toestemmend antwoord vroeg hij verder: „Maar de zeilmakerij dan?"

„Die hebben we ook van boven tot beneden afgezocht — en daar op de zolder, achter een hoop touwwerk, hebben we wat gevonden."

De Schout sprong op.

„Is 't werkelijk?”

„Dacht ik 't niet, Heer Schout?” merkte Sasbold, met innige voldoening op.

„Heer Schout, als u gelieve te bellen, zal Jan van Opmeer de spullen boven brengen.”

De Schout voldeed aan dit verzoek — en enige ogenblikken daarna stond Jan van Opmeer in de kamer, met in zijn hand een hoed en een stuk papier, en over zijn arm een mantel. Bruyn herkende die kledingstukken dadelijk. „Die zijn van die Jean le Petit!” riep hij uit.

Jean knikte voldaan:

„Dachten wij ook, Heer Schout!”

„Dus hij heeft zich daar verkleed!” zei de Schout. „En dat papiertje daar, Jan?”

„Dat is een stuk van dat valse plakkaat, Heer Schout — kijkt u maar.”

Het verkreukelde papier ging in de hand van de Schout over — deze streek 't glad op de tafel, en las.

„En hebben jullie toen die Claes niet aan de tand gevoeld?”

„Natuurlijk, Heer Schout — we hebben hem ook meegebracht, want u wilt hem zelf wel in verhoor nemen, dachten wij.”

„Goed zo, mannen — zit hij beneden?”

„Jawel — hij heeft ons een verhaal opgehangen, dat er iemand bij hem kwam, die hij niet kende, nooit gezien had, en die hem een rolletje ducaten aanbood, als hij op de zolder van kleding mocht verwisselen. Omdat hij met zijn groot gezin dat geld goed gebruiken kon, had hij 't goed gevonden, maar niet geweten, dat die man zo'n schurk was, zei hij! Onder tranen bezwoer hij ons, zijn gezin niet ongelukkig te maken — maar wij meenden toch, hem voor U Edele te moeten brengen.”

„Goed gehandeld”, zei de Schout. „Gaat nu heen — als ik straks schel, brengt ge Claes hier voor mij.”

De rakkers vertrokken.

„Toch iets bereikt”, zei de Schout tot de burgemeester en Sasbold. „Dank zij uw aanwijzing.” Dit tot Sasbold alleen. „Ja, maar de vogel is natuurlijk gevlogen. Die heeft zich vermomd, en is zo een der stadspoorten uitgekomen!” merkte de burgemeester op.

„Dat zou heel jammer zijn”, antwoordde de Schout, „ik zal dadelijk laten informeren.”

Op dat ogenblik sloeg het klokkenspel van het Stadhuis twaalf.

„Kom, Bruno, we moeten naar huis — moeder zal het noemaal wel klaar hebben. En ze zal jou ook wel graag weer zien, denk ik — want ze heeft natuurlijk 't verhaal al in kleuren en geuren gehoord, en zal danig in angst zitten over haar jongste.”

Na een hoffelijk afscheid van burgemeester en Schout wandelden vader en zoon naar huis.

Bruyn voelde zich.

Weer had hij de Prins een dienst mogen bewijzen!

HOOFDSTUK VI

Het is vier jaar later — lente 1584.

Een prachtige voorjaarsdag is het — de vogels in de lindebomen, langs de gracht, die zich zo mooi weerspiegelen in het effen watervlak, zingen hun hoogste lied.

Bruyn Schinckel, de hand aan 't gevest van zijn zwaard, blijft even staan, kijkt verrukt de gracht langs: wat een prachtig gezicht, die rij statige bomen, met hun teer en licht groen — en hoog, eindeloos hoog daarboven de fijn-blauwe voorjaarshemel — wat een dag!

Dan wendt hij zich om, steekt de straat over, duwt in de blinde muur van het voormalige St. Agatha-klooster, nu het Prinsenhof, een poortje open, steekt het pleintje over voor het lange, lage huis, met zijn eenvoudige deur, en vele kleine ramen, en loopt naar de kamer voor de lijfwacht van Vader Willem.

Links en rechts staan de beide schildwachten, Pieter Ammerlaan en Dirck Adriaansz. — zij brengen beiden even de hand aan de muts — Bruyn ziet niet, met welk een boosaardige, jaloerse blik Ammerlaan hem nakijkt: hij háát de jonge onderluitenant, die nog maar net zeventien jaar is, hij is al dertig, en heeft 't niet verder kunnen brengen dan sergeant.

In de kamer bevinden zich enige andere soldaten van de wacht, ook sergeant Klaas Klaasz. van de Gaagh is er.

„Kapitein Van Foreest thuis?” vraagt Bruyn.

„Neen”, is het antwoord, „de kapitein is een half uur geleden uitgegaan.

„De Prins al in zijn werkkamer?”

„Jawel, hij heeft reeds naar u gevraagd. Of u subiet bij hem wil komen.”

Bruyn antwoordt niet — hij wéét wel, dat de mannen nog al gemopperd hebben, toen de nieuwe onderluitenant zijn in-trede in de lijfwacht deed, welke de Staten de Prins hadden aangeboden, zodra Pilips de ban over hem had uitgesproken.

Met rustige pas doorloopt Bruyn de donkere gangen van het oude klooster.

Uit een der kamers klinkt zacht het schreien van een zuigeling tot hem door; een glimlach trekt om Bruyn's lippen: dat is het kleine Prinsje, dat op de 29e Januari geboren is, Frederik Hendrik, de zoon uit het huwelijk met Louise de Coligny.

Dan gaat hij de trap op.

Bruyn houdt voor de werkkamer van de Prins stil, klopt bescheiden op de deur.

„Binnen.”

Voor zijn met boeken en papieren overdekte tafel zit de Prins.

„Ah, Schinckel — wacht een wijle, jonge man — ik moet deze brief afmaken.”

Roerloos staat Bruyn's forse gestalte, de hand aan 't gewest. Peinzend kijkt hij naar het gebogen, reeds grijzende hoofd, het doorgroefde voorhoofd, de fijne blanke hand, die de ganzeveder hanteert.

Niets stoort de stilte — een golf van warme liefde en blijdschap trekt door Bruyn's hart heen — hoe onverwachts is zijn ideaal vervuld: hij in dienst van Vader Willem!

Naast God heeft hij dat aan zijn vader Sasbold, en aan kapitein Jacob van Foreest te danken.

O, hij zou zijn leven voor de man daar vóór hem willen geven!

Bruyn denkt terug aan de aanslagen, die op Prins Willem gepleegd zijn, die haast gelukte in Antwerpen, twee jaar geleden, door Jean Jauregui, de halfwijze klerk van de Spaanse bankier d'Anastro — kapitein Van Foreest heeft hem er alles van verteld — de vier, die daarna ontdekt en vrijdeld zijn. . . .

Gelukkig, hij is nog gespaard gebleven!

Het is maar goed, dat hij uit het woelige Antwerpen naar het stille Delft is verhuisd: hier woont hij veiliger.

Onwillekeurig klemt Bruno's hand zich vaster om het gevest van zijn rapier.

Hij ziet, dat de Prins met een forse handtekening zijn naam onder de brief zet.

Dan leest hij het geschrevene over, vouwt de brief in een grote enveloppe, lakt en verzegelt hem.

„Schinckel — wil deze brief naar den Haghe brengen — naar Pensionaris Dirck Jorisz. de Bije, die op het Voorhout woont. Maar denk er aan, het is een belangrijk schrijven — zorg er goed voor. Ge vraagt maar een paard aan de stalmeester. Goeden morgen!”

„Goed, Uwe Hoogheid.”

Met een diepe buiging verlaat Bruyn de kamer.

Op de gang staat hij even stil.

Er is een koude gloed in zijn ogen gekomen — een gloed, die hem nog ouder doet schijnen dan hij al lijkt.

„Dat is ook casueel”, zegt hij halffluid, „ik naar die De Bijel Maar 't moet — ik ben 's Prinsen dienaar slechts.”

Dan haast hij zich naar de stallingen, achter het huis.

Hij treft het: de stalmeester, Jonkheer Jacob van Maldere, staat juist toe te kijken, hoe een staljongen zijn paard borstelt.

Enige ogenblikken later rijdt Bruno op een der vlugge schimmels van het hof, in galop de Noorderpoort uit.

Drie kwartier later staat hij voor het deftige huis van de Pensionaris Dirck Jorisz. de Bije.

Bruyn herinnert zich alles nog goed, van vijf jaar geleden, toen hij de zoon van de Pensionaris, Joris Dircksz., bespieden moest.

Zou hij nog in leven zijn? Nooit heeft hij iets van hem meer gehoord. Ook niet van die Jean le Petit.

De jonge man droogt zich eerst het voorhoofd af, eer hij de zware klopper op de brede eiken deur laat vallen.

't Duurt enige tijd, voor deze langzaam opengaat: een huis-knecht staat voor hem, monstert hem zwijgend met een ietwat hooghartige, onderzoekende blik.

Kortaf zegt Bruyn, wat geirriteerd: „Koerier van de Prins. Geef dit aan uw heer. 'k Moet op antwoord wachten.”

Dan verandert toch het gezicht van de man voor hem; hij neemt de grote, gelakte enveloppe aan, en zegt:

„Kom binnen, signeur — mijn heer heeft iemand bij zich, maar ik zal u aandienen — wacht u een ogenblik hier in deze kamer.”

M. L. M. de la Boeck

Een deur gaat open — Bruyn bevindt zich in een zijkamer-
tje, dat op het Voorhout uitziet. De knecht sloft weg, laat de
deur half open staan.

Hij neemt de kamer op. Eenvoudige meubelen staan er: een
gladgewreven tafel, met een tinnen drinkkan en kroes er
op; een paar hoge armstoelen; aan de muur een enkel groot
schilderij — het Marktveld te Delft, herkent hij, ietwat ver-
rast — als hij er op toetreedt, ziet hij onder in de hoek de
naam van de schilder Michiel van Mierevelt — zijn stad-
genoot, met wie hij gelijk op de Latijnse School geweest
— een jaar ouder was hij zowat, de zoon van de goudsmid
aan het Marktveld, Jan Michielsz. van Mierevelt — tegen-
woordig moest hij in Utrecht zitten.

Het schilderij kon dus nog niet oud zijn — aandachtig be-
kijkt hij het — „een fraai schilderstuk”, mompelt hij.

„Prachtig, vindt u niet?” zegt opeens een heldere, frisse
meisjesstem achter hem.

Verschrikt kijkt hij om — het meisje, dat in de deur staat,
heeft hij niet horen aankomen. Onwillekeurig neemt hij de
muts van zijn hoofd, maar van verbouwereerdheid vergeet
hij te groeten.

Een vrolijke lach sprankelt door de kamer — zo aansteke-
lijk, dat hij ook begint te lachen.

„Ge schrikt van mij, is 't niet signeur. . . . eh. . . .” — „Bruno
Schinckel, onderluitenant van 's Prinsens lijfwacht”,
haast hij zijn fout te herstellen.

Het meisje maakt een lichte hoofdbuiging.

„Hester de Bije — ah, is u in dienst van de Prins?”

Hij weet niets te zeggen: de lachende blauwe ogen in het
van blonde krullen omlijste gezicht maken hem verlegen.
Hij bedenkt: dit is dus een dochter van Dirk Jorisz. de Bije
— zou dat kunnen? Misschien is Joris de oudste, zij de jong-
ste.

„Signeur komt zeker een boodschap voor grootvader bren-
gen?”

„Jawel. . . . Grootvader? Ik dacht. . . .”

Het meisje lacht weer, haar klaterende lach.

„Wat dacht u?”

„Ik meende, dat. . . . ik dacht, dat u de jongste dochter van
de heer Pensionaris was. . . .”

„Werkelijk? Maar dan is signeur abus. . . . ik ben zijn enige
kleindochter. Grootvader heeft maar één zoon.”

„Joris Dirckz.?” antwoordt Bruno prompt — zijn gezicht

verstroeft opeens — zou dat mogelijk zijn? Dit frisse, hupse meisje, dat van zijn leeftijd is, een dochter van die valsaard, die spion?

„Ja, kent u hem? Kende u hem?“ laat ze er droefgeestig op volgen.

„Ja... neen...“ hakkelt Bruyn, „dat wil zeggen — één maal van mijn leven heb ik hem eens gezien, een jaar of vijf geleden...“

„Vader is nu al twee jaar dood“, zegt ze zacht. „En moeder al zes jaar. Sinds moeders dood ben ik bij grootvader hier.“

„Is uw vader...?“

„Ja, in Antwerpen is vader ziek geworden, en gestorven...“

Even blijft het stil — Bruyn's gedachten werken snel: dit fleurige meisje is dus een dochter van die onbetrouwbare man, die hij toen gevolgd heeft — hij zal op zijn woorden moeten passen — als zij ook zo onbetrouwbaar is...? En hij een koerier van de Prins, die haar vader zo haatte...

„Dus u bent in zijn dienst?“ begint ze weer. „Wat moet dat heerlijk zijn... 'k Wou, dat ik een jongen was, ik ging dadelijk in zijn dienst!“

Bruyn weet niet meer, hoe hij 't heeft. Verbaasd staart hij het meisje aan.

Op dat ogenblik klinkt van boven een bevelende stem: schreden worden hoorbaar.

„Nu, 'k geloof, dat ge aanstonds naar grootvader kunt — dag, signeur... eh... Schinckel.“

Weg glipt het meisje — onbewegelijk blijft Bruyn staan. Door de nu — geheel — open deur ziet hij de huisknecht en de bezoeker van de Pensionaris...

Die man?! Een schok gaat door Bruno heen. Die man zou hij uit duizenden herkennen: 't is de goudsmid uit de Gravenstraat, Jean le Petit.

„Of signeur mij maar volgen wil?“ buigt onderdanig de huisknecht.

Als in een droom volgt Bruyn — de gang door, de trap op, eensklaps bevindt hij zich in een grote, lichte kamer, en staat van aangezicht tot aangezicht tegenover de man, die hij van zijn jeugd af gehaat heeft: de Pensionaris van Den Haghe, Dirck Jorisz. de Bije... de man, die zijn beste vader...

Bruyn is blij, dat de Pensionaris eerst nog 't woord tot de

knecht richt; luistert eerst werktuigelijk, dan verbaasd — droomt of waakt hij?

„Ge kent die man toch, die gij zoeven hebt uitgelaten, Coenraad?”

„Jawel, heer, 't is die Franse goudsmid — vroeger woonde hij in de Gravenstraat, tegenwoordig op de Groenmarkt”, is het antwoord van de knecht.

„Een goudsmid? Nu, ik geloof dat hij nog andere dingen dan goud ook smeedt. Coenraad, je moet je oren en ogen eens goed openzetten, hoor, en eens wat meer van deze vreemde signeur te weten komen. Ik zal er ook de Schout eens naar vragen.”

„Heer Pensionaris, ik kan u wel wat meer van die goudsmid vertellen”, merkt Bruyn bescheiden op. Dan wordt hij opeens bloedrood, nief van verlegenheid, maar wat heeft hij daar gezegd? Als hij alles wat hij van Jean le Petit weet vertellen moet, dient hij ook de naam van Joris te noemen, wijlen de zoon van die heer daar voor hem!

De Pensionaris ziet de jonge onderluitenant met een welwillende glimlach aan.

„Zo, jonge man, vertel 't mij maar — maar zeg eerst eens, hoe ge heet?”

„Bruno Schinckel, heer!”

Een ogenblik is het stil in het vertrek.

Bruyn ziet, hoe een licht rood het gezicht van de Pensionaris overtrekt.

„Schinckel, Schinckel? Waar zijt ge geboortig, jonge man?”

„Te Delft, heer!”

„Te Delft? Daar heb ik vroeger ook gewoond — ik heb daar een Meester Herman Schinckel gekend, een boekdrukker. . . .”

„Dat was mijn vader, heer!”

„Uw vader?”

Dirck Jorisz. de Bije is opgestaan — Bruyn ziet, hoe hij kampt tegen zijn ontroering.

„Zo, gij zijt dus een zoon van Meester Herman! Ja, ge lijkt op hem. — Coenraad, gij kunt gaan!”

Geruisloos verdwijnt de knecht — de deur valt in 't slot — Bruyn is alleen met de man, wiens naam al die jaren als met zwarte letters in zijn hart gegraveerd is geweest.

De Pensionaris is voor het raam gaan staan — aandachtig bestudeert Bruyn zijn expressief gelaat.

Opeens keert hij zich om, gaat weer achter zijn tafel zitten.

„Jonge man, het is nu bijna zestien jaar geleden, dat uw vader gestorven is, niet waar?”

„Zo is het, heer — hij is als martelaar gestorven....”

„Juist, als martelaar — weet gij wel, dat ik daar aandeel aan gehad heb?”

De stem van Dirck Jorisz. de Bije is zachter, droever geworden.

„Ik weet het, heer, — ik heb....” dan stokt Bruno's stem — hij kan toch niet zeggen, dat hij hem altijd gehaat heeft.... gehaat.....?

„Nu, wat hebt ge?”

„Ik heb al die jaren gedacht, hoe gij dat hebt kunnen doen, heer....”

Er komt een nog smartelijker trek om de mond van de Pensionaris — zacht is zijn blik — Bruyn weet niet, hoe hij 't heeft.

„Schinckel, dat kan ik mij begrijpen. Zelf heb ik er, vooral in de laatste jaren, zeer veel last van gehad. Toen waren mijn ogen nog blind. Ik wist niet, wat ik deed. Ik meende er Gode een dienst mee te doen, daarom werd ik een vervolger. Maar, o jonge man, wat heb ik er later een verdriet over gehad.... Wat heeft mijn consciëntie mij geplaagd.... 't Is mij tot een diepe schuld geworden..... Een keer, na de dood van je vader, heb ik je lieve moeder ontmoet — nooit, nooit vergeet ik de blik, waarmee ze mij heeft aangekeken toen — de woorden, die zij mij heeft toegevoegd. Van toen af ben ik er over gaan nadenken, en God heeft 't mij als schuld doen zien. Schuld in de eerste plaats tegenover Hem — en in de tweede plaats ook tegenover je moeder, en haar kinderen. Maar ik wéét, dat de Heere van daarboven mij deze zonde, én al mijn kwaad, heeft vergeven. „Zo gij de ongerechtigheden gadesloegt, Heere, wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.” Dat is mijn enige troost, Bruno Schinckel....”

Bruyn antwoordt niets, slikt iets weg in zijn keel — wat hij ook verwacht heeft — dit niet.

„En nu heb ik nog maar één begeerte — dat is deze: ook vergeving te verkrijgen van zijn vrouw en zijn kinderen.... Het is geen toeval, dat de Prins juist u met deze zending belast heeft, luitenant Schinckel!”

Nóg zwijgt Bruyn — een wonderlijk gevoel komt zijn hart beroeren — een gevoel van mildheid en blijheid en vriendelijkheid....

„Geloof mij, jonge man — als ik met mijn leven mijn schuld aan je moeder kon boeten, ik zou het gaarne doen. Leeft uw moeder nog? En woont zij nog te Delft?”

„Mijn moeder leeft nog, heer — zij is hertrouwd, voor een jaar of vier.”

„Hertrouwd? Met wie?”

„Met Sasbold Jeroensz.!”

„Sasbold? Maar die ken ik goed! Die was van dezelfde leeftijd als mijn zoon Joris zaliger. Wat doet Sasbold nu? Hij is, naar ik meen, vele jaren weg geweest — in dienst van de Prins, niet waar?”

„Zo is het, heer! Maar nu heeft hij een brouwerij, op de Koornmarkt.”

„Ah, zol Dus uw moeder heeft nu geen zorgen meer?”

„Neen, dat niet.”

„Gelukkig — dat is een pak van mijn hart. Ik heb 't dikwijls in mijn hart gehad, haar levensonderhoud aan te bieden, maar ik wist, dat zij er te fier voor was, dat heeft mij er van teruggehouden.”

Bruyn knikt.

„Nu heb ik nog maar dèze wens”, herhaalt de Pensionaris, „dat uw moeder, en gij als kinderen, mij ook vergeving bieden wilt — dan kan ik rustig mijn hoofd neerleggen, als het Gods tijd is. . . .”

Een poos blijft het stil in de grote kamer.

Bruyn heeft de blik naar de grond geslagen, bekijkt de figuren in het dikke Deventer tapijt, ziet er toch niets van. In zijn borst woedt een tweestrijd: enerzijds wil hij zich niet gewonnen geven — al die jaren heeft de haat, de boosheid in zijn binnenste gesmeuld — kan hij daar nu zo maar overheen stappen? . . . Anderzijds gevoelt hij, hoe oprecht gemeend de schuldbelijdenis van die zoveel oudere man tegenover hem is — hij bekent, dat God hem zijn kwaad vergeven heeft — mag hij 't dan weigeren?

„Schinckel”, herneemt de Pensionaris, „ge staat in dienst van de Prins! Wat zou deze u raden in uw geval?”

Verrast kijkt Bruyn hem aan.

Ja, wat „Vader Willem” hem raden zou? Daar is geen twijfelachtig antwoord op! Vergeven natuurlijk! Als er één vergevensgezind is, is Oranje het!

„Heer Pensionaris — *Ik* vergeef het u!” zegt hij opeens, warm en spontaan.

Dirck Jorisz. de Bije staat op. Blinken er tranen in zijn ogen?

„Dank, jonge man! Reik mij de hand.“

Beide handen leggen zich ineen: een golf van vreugde welt in Bruyn's hart op: wat maakt dát gelukkig, wat geeft dat een vrede, zijn schuldenaren te vergeven!

„Als ik nu zo nog tegenover je moeder kwam te staan, wat zou ik mijn God dankbaar zijn!“

„Ik hoop, dat 't nog eens gebeuren zal, heer!“

Een uur later rijdt Bruyn terug naar Delft — het antwoord van Dirck Jorisz. de Bije in zijn mantelzak.

Twee dingen vullen gedurig zijn gedachten: de verzoening met de Pensionaris... en — de lachende blauwe ogen van Hester de Bije, diens kleindochter!

HOOFDSTUK VII

Jammer, dat ik haar niet gezien heb, denkt Bruyn, het hoge bordes der woning van heer De Bije afdalende.

Het is vier maanden later — nog twee maal heeft de Prins zijn jonge onderluitenant met een zending belast naar de Haagse Pensionaris — de vorige maal heeft hij niets van Hester ontdekt, en ook deze maal schijnt hij te moeten weggaan zonder ook maar een glimp van haar gezien te hebben.

Het maakt hem neerslachtig — mede om het bericht, dat Dirck Jorisz. hem meedeelde, dat van Jean le Petit, de onbetrouwbare goudsmid, vermoed wordt, dat hij deel heeft aan een samenzwering tegen het leven van de Prins.

Bruyn denkt daarbij aan wat heer De Bije hem zo heel vertrouwelijk verteld heeft over zijn zoon Joris, die altijd Spaans gezind gebleven was tot zijn dood toe, en in dienst van Filips heel wat tegen de Prins gekuipt had. Daar had de Pensionaris, na zijn omkeer, veel last van gehad, naar hij zeide, en Bruno zich ook kon voorstellen.

Opmerkelijk, peinst Bruyn, dat de dochter heel anders is dan haar vader — tenminste naar ze zelf toen zei, in dat gesprek, dat hij maar niet vergeten kan.

Langzaam wandelt hij 't brede middenpad van 't Voorhout af. Haast heeft hij niet — deze Zaterdagmiddag is hij vrij van dienst — hij denkt er over, zijn paard te halen, dat hij ditmaal gestald heeft in „Het hof van Voorde“, en een rit naar Scheveningen te maken — daar is hij nog nooit

geweest, en is er idealer weer dan dit prachtige Juli-weer? Hij krijgt daar opeens nog meer zin in, wanneer hij een joffer te paard ziet naderen — zeker een der adellijke dochters uit de omgeving.

Kon hij maar met Hester de Bije een rit maken — wat zou dat. . . .

Op dat ogenblik kan hij het gezicht van het meisje onderscheiden; al het bloed stroomt hem naar zijn hoofd: het is Hester de Bije, te paard.

Met een zwierige zwaai neemt Bruyn zijn muts af — dan herkent het meisje ook hem, groet vriendelijk — verbeeldt hij het zich, dat zij ook bloost? — houdt haar paard in. „Signeur Schinckel — u hier?”

„Zoals u ziet, Joffer de Bije — ik kom juist van uw grootvader vandaan, en het speet mij al zo erg, dat ik u niet gezien heb — daar had ik heel erg op gehoopt!”

„U is complimenteus, heer luitenant, op de vroege morgen!” 't Ontgaat Bruyn niet, dat zij nu toch werkelijk een kleur krijgt.

„Zo vroeg is het toch niet meer — 't is al half twaalf!”

„Half twaalf? Dan moet ik subiet naar huis — anders is Grootvader boos!”

„Wie kan nu op u boos zijn!”

Hester lacht.

„Grootvader bijvoorbeeld, als ik niet op tijd thuis kom! Signeur Schinckel, het spijt mij wel, maar ik moet verder!”

„Ik zal u niet ophouden, Joffer de Bije, maar ik hoop, als ik weer eens bij uw grootvader kom, u wel te ontmoeten.”

„Ik ook! — goedendag, Signeur Schinckel!”

Weer neemt Bruyn hoffelijk zijn muts af — kijkt nog even de sierlijke, frisse gestalte te paard na — vervolgt dan opgewekter zijn gang naar de Taverne — in hem zingt het, „ik ook!” en de herinnering aan deze korte ontmoeting doet hem 't hart opspringen van blijdschap en hoop; zal hij eens Hester de Bije tot vrouw mogen ontvangen?

Een uur later rijdt hij langs de mulle zandweg naar Scheveningen — door een stevig noenmaal in „Het Hof van Voorde” heeft hij eerst zijn honger gestild.

De volgende morgen staat Bruyn in de deur van de kamer der wacht.

Het is Zondag — zwaar en plechtig luiden de klokken van de Oude Kerk door de stille ochtend heen — straks om

negen uur is het kerk — dan zal ook hij ter kerke gaan — dominee Arnoldus Cornelli zal vanmorgen de predicatie houden.

Het is niet zulk mooi weer als gisteren — grote, grijze wolken trekken langs de hemel en doen de zon telkens schuil gaan — koud is het echter niet, en 't blijft droog.

Opeens ziet hij een man het portje binnenkomen, rondkijken, en dan langzaam het pleintje overslentēfen.

Bruyn kijkt scherp toe: wat een vreemde kerel is dat, met zijn lange, vaalgroene mantel, zijn kapotte kousen, zijn grijsbestofte schoenen, zijn slappe hoed, waarvan de brede rand diep over zijn ogen getrokken is. 't Lijkt net, alsof hij een verre reis gemaakt heeft; 't is in elk geval zeker geen Hollander.

„Halt!” roept opeens een der schildwachten met forse stem hem toe.

De vreemdeling blijft staan.

Luchtig neemt hij zijn hoed af, diept daar uit de wijde zak van zijn mantel een bundel papieren op, en zegt, met lage, kruiperige stem:

„Brieven voor Zijne Hoogheid — mag ik binnengaan?”

Nu herkent Bruyn de man: het is die Fransman, François Guion, die Bourgondiër uit Villefrans — enige maanden geleden is hij ook hier geweest: de Prins heeft hem toen met brieven naar Frankrijk gezonden.

De schildwacht kijkt naar Bruyn, die onwillekeurig een paar stappen naar voren heeft gedaan.

„Mag hij doorgaan, luitenant?”

„Laat hem maar hier in het portaal komen, Joan.”

De hoed nog altijd in zijn hand, staat de vreemdeling nu voor hem, ziet met loerende blik hem aan, terwijl Bruyn de brieven bekijkt.

„Blijf hier wachten — ik zal ze Zijne Hoogheid brengen — hij ligt nog te bed.”

„Goed, Seigneur”, antwoordde de man met zijn Frans accent.

Bruno spoedt zich naar boven, staat na even gewacht te hebben voor het bed van zijn meester.

Diens blanke hand strekt zich naar de brieven — opent ze, één voor één, en leest ze, aandachtig. De tijdingen er in brengen de Prins zorg — dat ziet Bruyn: de rimpels op het hoge voorhoofd verdiepen zich.

Als hij de laatste gelezen heeft, zegt hij:

„Laat de man bij mij komen, Schinckel!”

Bruyn aarzelt.

„Uwe Hoogheid”, waagt hij te zeggen, „zoudt u dat wel doen?”

Een ogenblik kijkt de Prins zijn dienaar onderzoekend aan, dan glimlacht hij.

„Waarom niet, mijn jongen? Ge zijt al te bezorgd! François Guion is een vrome Fransman, om zijn protestants geloof vervolgd en verdreven. . . . Een goed en trouw boodschapper! Laat hem maar boven komen!”

„Jawel, Uwe Hoogheid.”

Bruyn daalt de trap weer af, hij is 't er niet mee eens, maar hij moet gehoorzamen.

„Ge moet boven komen”, zegt hij nors tegen de boodschapper.

Diens donkere ogen lichten opeens vals op — maar Bruyn ziet het niet — hij heeft zich alweer omgedraaid om die Guion voor te gaan.

't Liefst zou hij er maar bij blijven — maar de Prins zegt niets, en Bruyn begrijpt, dat hij gaan kan.

Als de vreemdeling weer beneden komt, is Bruno Schinckel ter kerke gegaan.

Uit de kerk haast Bruyn zich weer naar het Prinsenhof.

In de kamer van de lijfwacht zit Klaas Klaasz. van de Gaagh, de sergeant.

Bruyn houdt van hem, méér dan van die andere sergeant, Pieter Ammerlaan — Klaas is een goedhartig man.

„Zeg, waar is die vreemdeling, die Guion gebleven?”

„O, die liep daar straks langs 't huis te slenteren — ik ging op hem toe, en vroeg hem: „Waarom loop je hier zo heen en weer?” — Hij zegt, op de kerk wijzende: „Ik zou daar zo graag heengaan — maar zó kan ik toch niet! Ik schaam mij er voor, zo haveloos in de kerk te komen, bij zoveel nette mensen. En geld om nieuwe kousen en schoenen te kopen, heb ik niet.” — Nou, de man zag er uit ook! Verschrikkelijk, wat een kapotte kousen en schoenen! Maar ik heb hem

beloofd, 'n goed woord voor hem te doen. En dat heb ik al gedaan ook — bij de hofmeester. Die zal er met de Prins over spreken. Misschien geeft de Prins hem wel wat geld, om nieuwe schoenen en kousen te kopen."

Bruyn haalt de schouders op: dat moest er nog bij komen, mompelde hij in zichzelf.

HOOFDSTUK VIII

Het was twee dagen later.

Dinsdag 10 Juli 1584.

Bruyn is die morgen opgestaan met een somber gevoel en een onverklaarbare onrust in zijn hart. Maar als hij eenmaal buiten is, en hij de heerlijke zomerlucht opsnuift, schudt hij 't van zich af. Zeker wat vast geslapen....

De morgen is druk voor hem.

Zijne Hoogheid belast hem een paar maal met een boodschap naar de Heeren Burgemeesteren.

Maar vóór het middaguur is hij toch weer terug.

Nauwelijks heeft hij hun antwoord aan de Prins gebracht, en is hij weer naar de voorhal teruggegaan, of hij ziet opeens weer die François Guion. Hij wil de Prins weer spreken, hoort hij hem tegen de schildwachten zeggen.

Zelf gaat hij naar de man toe.

„Dat zal niet gaan — de Prins moet nu eten!"

„Ja, maar ik moet een paspoort hebben — ik moet voor Zijne Hoogheid weer naar Frankrijk terug."

Op dat ogenblik komt een druk en vrolijk pratend gezelschap de trap af. 't Is de Prins, gearmd met zijn vrouw, Louise de Coligny — enkele heren achter hem. Ze gaan naar de eetzaal.

„Laat 't mij nu even vragen, er is haast bij!" smeekt de Fransman onderdanig.

„Vooruit dan maar", stemt Bruyn stug en onwillig toe.

Bruyn ziet, hoe nederig-beleefd de man zijn grote hoed afneemt, als de Prins en zijn vrouw naderbij komen — hij hoort, hoe de man in 't Frans, op eerbiedige toon om een paspoort vraagt — hij bemerkt, dat Louise de Coligny zich

dichter tegen de Prins aandrukt, en wat tegen hem fluistert — dan lacht de Prins, wat is hij opgewekt vandaag, denkt Bruyn en zijn scherpe oren verstaan het in het Hollands gegeven antwoord: „Kom, kom, maak je niet bezorgd, lieve — dat is François Guion, een vroom man, om zijn geloof vervolgd, een bruikbaar boodschapper voor mij!”

Daar loopt plotseling, een onverklaarbare rilling over Bruno's rug — en als de vreemdeling weer passeert, de ogen neergeslagen, draait hij zich bruusk om — hij vindt hem toch maar een onguur sujet en kan hem niet groeten. Guion slentert het poortje door, de zonovergoten gracht op. Als Bruno een uur later, na gegeten te hebben, op het pleintje staat te praten met een der soldaten van de lijfwacht, stapt een ruiter, zijn paard aan de hand, de binnenhof op. Verrast kijkt Bruno op: hij herkent heer De Bije — wat komt die hier doen?

Vlug snelt hij toe, wenkt een staljongen, om het paard over te nemen; heer De Bije schijnt hard gereden te hebben, want zijn paard is bezweet.

„Heer De Bije”, groet Bruyn eerbiedig, „wat voert u hier?” „Mijn beste Schinckel, ik moet de Prins hebben, zo spoedig mogelijk. Kunt ge mij aandienen?”

„Zijn Hoogheid is aan de maaltijd, heer, en dan wordt hij liever niet gestoord.”

„Dat begrijp ik, jonge man — maar misschien kan ik hem dadelijk na de maaltijd spreken.”

„Dat zal waarschijnlijk wel gaan, heer — zal ik u voor- gaan?”

Samen stijgen ze het kleine bordes op — Bruyn ziet opeens de blauwe ogen van Hester voor zich, een ontstuijmig verlangen doortrilt hem: was zij het maar, inplaats van haar grootvader!

Dan denkt hij: wonderlijk, wie had dat ooit gedacht, dat ik nog eens zo vriendelijk begroet zou worden door Dirck Jorisz. — als mijn vader dit eens had kunnen zien!

Wanneer Bruyn de Pensionaris van Den Haghe een der kamers binnenlaat, welke gebruikt wordt, om mensen, die de Prins willen spreken, te laten wachten, wenkt deze hem mee te gaan.

Nauwelijks is de deur dicht, of heer De Bije fluistert, ge- jaagd:

„Zeg, Schinckel, ik heb vanmorgen de Schout van Den Haghe die goudsmid, Jean le Petit, laten gevangen nemen!”

„Is 't waar, heer? En hebben ze hem kunnen pakken? Wat heeft die gedaan?”

„Door mijn huisknecht, je weet wel, die je toen gezien hebt, ben ik te weten gekomen, dat hij in een complot zit, om de Prins te vermoorden!”

Bruyn balt de vuisten, zijn ogen fonkelen.

„Dacht ik 't niet!” barst hij uit, „de schavuit!”

„Een paar dagen geleden moet er een zekere Geraerts bij hem geweest zijn, een landgenoot van hem, waarschijnlijk een spion.”

Bruyn zegt niets — eigenaardig, dat hij subiet aan die François Guion moet denken.

„Die is hem geld komen vragen, om goede wapens te kunnen kopen. Hij had 't plan, om Oranje te doden. Hij was ook al naar Parma geweest, maar die had geweigerd, omdat die dacht: dat 'durf je toch niet! Nu had hij 't bij Jean le Petit geprobeerd, maar de goudsmid had ook geweigerd. Kent gij soms die Geraerts? Balthasar moet hij van zijn voornaam heten.”

Bruno schudt het hoofd: „Neen, ik ken geen Geraerts, heer! Weet u ook, hoe hij er uit ziet?”

Dirck Jorisz. knikt van neen: „Mijn knecht weet 't wel, want die heeft de schurk bespied — maar ik zou 't niet kunnen zeggen.”

„Jammer!” meent Bruyn, „er loopt hier de laatste dagen een kerel rond, die ik voor geen oortje vertrouw. 't Is ook zo'n Franse snoeshaan — de Prins gebruikt hem als boodschapper. Maar ik zal blij zijn, als de man weer vertrokken is — hij heeft daarstraks zijn paspoort gevraagd.”

De Pensionaris denkt na.

„Hoe heet die kerel?”

„Hij noemt zich François Guion.”

„Nooit van die naam gehoord. Maar 'k zal straks de Prins voor hem waarschuwen. Je kan nooit weten!”

Dan blijft 't even stil in de kamer.

Met de hand onder de kin zit Heer de Bije aan de donkere eiken tafel.

Dan rijst hij op.

„Kom, ik ben warm geworden van de rit, en 'k heb dorst gekregen”, zegt hij, zijn mantel uitdoende, „kun je me niet een kroes bier bezorgen, Schinckel?”

„Natuurlijk, Heer, 'k zal direct een dienaar orders geven.” Bruyn spoedt zich naar de keuken — zou ik durven

vragen, hoe 't met Joffer Hester gaat, peinst hij. Neen, dat durft hij toch niet — dat zou al te gemeenzaam zijn.

Als hij door de open keukendeur de tuin inkijkt, ziet hij bij de stallingen een man lopen, en herkent... François Guion.

Wat doet die dáár nu weer? zegt hij halfluid, 't lijkt wel, of hij van de Stadswallen afkomt. Hij voelt een vreemde woede in zich opbruisen: altijd die Guion! Als hij toch die Geraerts eens was, over wie Heer de Bije hem gesproken heeft..... Bruyn kan die gedachten niet van zich afzetten.

Een kwartier later staat Bruyn weer met de soldaten van de lijfwacht te praten.

De Fransman is naar binnen gegaan, om zijn paspoort in ontvangst te nemen.

„Nou“, zegt Pieter Ammerlaan, „ik heb nog baat aan die vent gehad!“

„Hoezo?“ vraagt Bruno nieuwsgierig.

„Wel, gisteren komt die bij me, en vraagt, of ik niet een paar pistolen voor hem te koop heb. Ik vraag hem: wat moet jij nu met een zinkroer doen? Dat is net alsof je een dominee onder de koe te melken zet!“

De soldaten lachen, Bruyn echter niet, een vage angst komt in hem op.

„Begrijp je dat nu niet“, zegt-ie — ik moet morgen weer naar Frankrijk terug, brieven voor de Prins wegbrengen — en dan wil ik graag een wapen bij mij hebben, want er zijn altijd vijanden of rovers, die 't op een arme drommel als ik ben voorzien hebben — en dan is een goed pistool goud waard.“ Enfin, hij staat net zo lang te smoezen en te smeken, tot ik tegen hem zeg: „nou vooruit dan maar, ik zal je twee zinkroeren verkopen.“

„Ezell!“ valt Bruyn opeens uit.

Verbaasd kijkt Ammerlaan zijn jonge onderluitenant aan.

„Wat heb ik daarmee nou voor kwaad gedaan?“ vraagt hij. Maar Bruyn antwoordt er niet op, vraagt haastig: „En verder?“

„Nu, toen wou hij ook nog kogels hebben! Maar die wilde ik hem eerst niet geven. „Hou jij je rovers met groene erwten van je lijf“, zei ik.

De anderen grinniken weer, Bruyn stampvoet — maar Ammerlaan ziet het niet.

„Ik kreeg er warempel nog ruzie om met die snoeshaan”, vervolgt hij, „maar enfin, 't eind van 't liedje was, dat ik hem een stuk of wat kogels en wat kruit verkocht heb; toen was hij tevreden — en ik kreeg er een heel handje-vol dukaten voor!”

„En de kerel had Zondag geen rode duit op zak!” barst Bruyn uit.

„O neen?” vraagt Ammerlaan, onnozel.

„Wel neen, hij had geen geld om schoenen en kousen te kopen, waarmee hij naar de kerk wilde gaan! De Prins heeft hem daarvoor geld gegeven!”

„Nu, dan heeft ie. . . .”

Op dat ogenblik weerklinken in het Prinsenhof twee schoten. . . .

Bruno Schinckel wordt zo wit als een doek, staat een moment als vastgenageld — dan klaagt hij:

„Daar heb je 't al. 't Is vast die Guion! Ach, mijn Prins. . . .”

Hij rent naar binnen, gevolgd door de soldaten.

Diep-ontroerend is het schouwspel, dat Bruyn daar ziet: op de trap vindt hij zijn meester, dodelijk getroffen, in de armen van de Stalmeester, Jonkheer Jacob van Maldere; naast hem ligt zijn zuster, de Gravin van Swertzenborch, op de knieën. . . . een ogenblik kijkt Bruno toe — dan bedenkt hij: we moeten de moordenaar hebben — hij draait zich om, achter hem staat Dirck Adriaansz. —

„Vlug”, sist Bruyn tussen zijn tanden, „die schelm van een Guion achterna — waar is hij heen?”

Eén der dienstmaagden, die naderbij is gekomen, wijst in de richting van de stallen: „Dáár liep hij heen!”

Bruyn, gevolgd door Dirck Adriaansz., ijlt reeds over de achterplaats, langs de stallingen.

„Hier ligt zijn zinkroer”, roept Dirck opeens, inhoudend om 't op te rapen.

„Neem meel!” gebiedt Bruyn.

Hij is ondertussen in de Schoolstraat gekomen — heel achter in de straat ziet hij François Guion lopen.

„Daar gaat hij! Loop wat je lopen kunt”, en Bruyn zet zelf al zijn krachten in — als een pijl uit een boog vliegt hij door de straat.

„Daar valt hij! Nu hebben we hem!”

Maar dit is toch te voorbarig, want de vluchteling staat weer op, er ligt daar wat stro, waarover hij gestruikeld is. Behendig klimt hij op de wallen — hij wil natuurlijk in de

gracht springen en door 't open veld ontvluchten, denkt Bruyn — als een eekhoorn klautert ook hij tegen de wallen op en juist op 't moment, dat Guion zijn sprong in 't water nemen wil, stort Bruyn zich op hem, als een roofdier op zijn prooi: „Halt! ge zijt mijn gevangene!”

Guion poogt zich aan de ijzeren greep van Bruno's sterke, jonge vuisten te ontworstelen — maar 't lukt hem niet — en als enkele tellen later ook Dirck Adriaansz. op de wallen verschijnt, weldra gevolgd door nog twee soldaten van de lijfwacht, is het beslist — gevankelijk wordt hij medegevoerd naar de stallingen.

„Doe nu maar niet zo verbaasd, huichelaar!” zegt Bruyn ijsig-koud tegen hem, „ge zijt een snode schelm-ge hebt de beste man van de wereld vermoord.”

Opeens vermant Guion zich; met brutale stem antwoordt hij: „Ik ben geen schelm, want ik heb gedaan 't geen dat mij de Koning belast heeft!”

„Wat Koning?” vraagt Bruyn woedend.

„De Koning van Hispanje, mijn meester!”

Op dat ogenblik komt kapitein Jacob van Foreest de stal binnen; bleek is zijn gezicht, als uit marmer gehouwen.

„Hebt gij de moordenaar?”

„Jawel, Kapitein, hier is hij.”

„Brengt hem naar de woning van de concierge. Ik heb de heren van de Wet al laten waarschuwen.”

Vier soldaten nemen de Fransman tussen zich in en voeren hem weg.

„Hoe is 't met...?” vraagt Bruyn — de woorden stokken hem in de keel.

„Bruno, onze meester is dood....”

Bruyn Schinckel keert zich om, hij wil niet laten zien, dat de tranen hem over de wangen lopen.

Dan voelt hij een hand op zijn schouder.

„Bruno, onze Prins is in de zaligheid, bij zijn Heiland, Dien hij zo liefhad. — Zijn laatste woorden, in 't Frans gesproken, zijn geweest:

Heere God, wees mijn ziele genadig, ik ben zeer gekwetst, Heere God, wees mijn ziele en dit arme volk genadig.... Zijn laatste gedachte was aan zijn volk — Bruno, laten we het nóóit, nóóit vergeten....”

Bruyn kan niets antwoorden — zijn hart schiet vol....

In de zijkamer, naast de eetzaal, waar het lijk van Prins

Willem op een in der haast opgeslagen bed ligt, zitten Dirck Jörisz. de Bije en Bruyn Schinckel fluisterend te praten.

Door het een weinig geopende raam klinkt gedempt rumoer: op de gracht heeft zich reeds een grote volksmenigte verzameld, die op het ontstellend gerucht van 't Prinsen dood saamgestroomd is — Bruyn heeft zo even zijn vader Sasbold gesproken, die één en al verslagenheid is en op het pleintje, achter de gesloten poortdeur, heeft staan schreien als een kind.

„Heel de stad is in rep en roer”, had Sasbold verteld, „de poorten zijn subiet gesloten, er kan geen muis in of uit — het volk is hels op die vuige moordenaar en als de Heren van de Wet hem op 't ogenblik over straat zouden laten transporteren, zouden ze zich als roofdieren op hem werpen en hem verscheuren.”

En Bruyn had 't zelf gezien, toen hij zijn vader uitliet: de verslagenheid was groot — vrouwen stonden te huilen, mannen balden hun vuisten ten hemel. . . .

Aan de deur van de eetzaal staan twee schildwachten — de jonge Prins Maurits is met Jonkheer Van Maldere, Burgemeester Frans Duist van Santen en Kapitein Van Foreest binnen — de Schout leidt het onderzoek van François Guion, in de woning van de concierge.

„Heeft de Prins niets meer gezegd?” vraagt Bruyn fluisterend.

„Zijn zuster, de Gravinne van Swertzenborch, heeft hem nog gevraagd, of hij zijn ziele stelde in de handen van Christus Jezus — daarop heeft de Prins „ja” gezegd — dat was zijn laatste woord. . . .” antwoordt Heer de Bije hem. Op dit ogenblik gaat de deur der eetzaal open: bleek en met een strakke, maar droeve trek om de mond, komt de jeugdige Prins, gevolgd door de andere heren, er uit, en begeven zich naar boven.

„'t Is voor Maurits ook een ontzettend verlies”, zegt Heer de Bije, nadat het gezelschap voorbij is.

„En voor Hare Hoogheid”, voegt Bruyn er aan toe, „hoe is 't ineens verkeerd. . . . Een maand geleden, toen Prins Frederik Hendrik gedoopt werd, was 't alles blijdschap — en nu. . . .”

„Ja”, antwoordt de ander, „het oude spreekwoord is weer bewaarheid geworden: waar de blijdschap in huis is, staat de droefheid voor de deur. . . .”

Dan zwijgen ze weer en laten hun gedachten de vrije loop. „Ik kan me maar niet aan de gedachte ontworstelen”, begint de Pensionaris opnieuw, „dat deze schurk, deze Guion, dezelfde is als die Balthazar Geraerts, die bij Jean le Petit is geweest. 't Zou mij niets verwonderen, als we dat straks hoorden.”

„Daar zou u wel gelijk in kunnen hebben — enfin, dat zullen we straks wel horen, de duimschroeven zullen hem als 't nodig is, wel aangelegd worden.”

„Wat zei uw vader, Heer Sasbold? Zijn de poorten gesloten? Ik moet straks noodzakelijk naar Den Haghe terug, want ik denk, dat de Heren Staten van Holland in de namiddag nog wel zullen vergaderen.”

„Ja, daar kan niemand uit of in, Heer. Maar we zullen voor U Edele wel een uitzondering maken.”

„Dat denk ik ook. Ik wil eerst even naar mijn huis, wat zal Hester schrikken. . . . Mijn kleindochter heeft Zijne Hoogheid zo lief! Eens heeft hij met haar gesproken en sinds dien is ze hem met heel haar hart toegevallen.”

Bruyn antwoordt niets — hij voelt, dat hij bloost en dat Dirck Jorisz. de Bije dit ziet — wat zal die wel denken?

„Ge hebt mijn kleindochter een paar maal ontmoet, nietwaar? Ze heeft 't wel eens over u, jonge man — gij schijnt ook in een goed blaadje bij haar te staan!”

Nu kleurt Bruyn nog feller — wat hij ook verwacht had, dit nooit! 't Schijnt wel, alsof Heer de Bije hem aanmoedigen wil. „Dat is. . . . dat komt. . . .”, stottert Bruyn.

Even schertsend heft Dirck Jorisz. de vinger op:

„k Wéét het niet, of gij en Hester uw harten niet aan elkaar verloren hebben! Nu, als dat zo is, komt het later wel in orde, Bruno Schinckel. Ge zijt nu beiden nog wat jong — maar dit wil ik je nog zeggen: als de goede God mij dat nog eens te zien geeft, dat gij en Hester tot een gelukkig huwelijk komen, zou ik er mij over verblijden! Wanneer mijn kleindochter de vrouw zou worden van de zoon van Meester Herman Schinckel, zou ik daarmee mijn misdaad aan uw vader zaliger ten dele geboet achten. . . .”

Bruyn weet niet, of hij waakt dan wel droomt.

Hij kan niets antwoorden, een wilde, ontroerende vreugde bruist in zijn hart op, verward keert hij zich om, en tuurt naar buiten.

Op dit moment klinkt een haastige voetstap in de gang —

de deur van de zijkamer wordt opengeworpen: kapitein Jacob van Foreest treedt binnen.

„Heer De Bijе, de Schout laat u vragen, of u de goedheid zoudt willen hebben, bij hem te komen.”

„Met genoegен, kapitein!”

Bruyn ziet de lange, enigszins gebogen gestalte van de Pensionaris na.

Een mengeling van gevoelens bestormt zijn hart: verdriet... om de dood van de Prins — vreugde... om het nooit gedroomde verschiet, dat zich opent: de mogelijkheid, dat Hester zijn vrouw zal worden, later — zij måg hem, en haar grootvader vindt 't goed! — wraak tegen de vuige moorder, die in zijn boos opzet is geslaagd — zo heeft tóch nog de ban van Filips gewerkt.

In de gang klinkt opnieuw gerucht — Bruyn ziet om de hoek, wat het is, maar trekt zich bescheiden, ontroerd terug: het is Hare Hoogheid, Louise de Coligny, gesteund door Maurits — zij gaan zeker kijken, het lichaam van de Prins is afgelegd en op een ere-bed gelegd...

Weer denkt hij aan de Fransman — nooit heeft hij die kere! vertrouwd — had Vader Willem maar naar de raad van zijn vrouw geluisterd — was het niet, om uit je vel te springen, als je je indacht, dat de schavuit voor het geld, van Oranje gekregen, pistolen en kogels had gekocht, nog wel van één van de lijfwacht...

En dan nog wel vergiftige kogels, zoals kapitein Van Foreest hem daarstraks had meegedeeld — die had 't van de geneesheer gehoord.

Bruyn balt de vuisten: als de schurk hier voor hem zat, hij zou hem met alle genoegен zijn zwaard door 't hart steken. Hij houdt het in de kamer niet meer uit, loopt naar het pleintje — daar komt juist heer De Bijе terug uit het huis van de concierge — hij wenkt hem, mee naar binnen te gaan.

„'t Is zoals ik vermoed had, Schinckel: die François Guion is dezelfde als Balthazar Geraerts, die bij de goudsmid is geweest — zó heet hij eigenlijk.”

„De schurk!” zegt Bruyn, „ik zou hem graag mijn rapier tussen de ribben steken — had ik hem maar hier!”

Even zwijgt Dirck Jorisz de Bijе.

Dan zegt hij:

„Nee, jongeman — zo niet! Ik begrijp het wel: je bent nog jong en heetbloedig — en toen ik zo oud was, had ik zeker

W. Michael Hoek

precies als jij geredeneerd, vooral omdat ik toen de waarheid nog niet kende — maar . . . neen, zo mag het niet, Bruno — „Mij komt de wraak toe!” zegt de Heere in Zijn Woord — en dat geldt ook voor dit geval, jongen. Wij mogen ons niet persoonlijk wreken, ge moet dat Gode overlaten.”

Bruyn tuurt wrevelig naar de punten van zijn schoenen, en antwoordt niet.

„Dat is een heel moeilijke les, die Jezus ons leert, Bruno — maar als we Hem oprecht liefhebben, dan moet dat toch kunnen — dan kan het ook, want Zijn genade is genoeg!”

„Dus, u zou die schurk maar vrij willen laten?” barst Bruyn uit.

„Vrijlaten? Wel neen, dat heb ik toch niet gezegd. Natuurlijk moet de man zijn verdiende loon hebben, dat is de doodstraf. Doch als de aardse justitie dat vonnis over hem uitsprekt en aan hem voltrekt, is dat de wraak, die God de Heere aan hem oefent — een deel van de wraak althans, want hem wacht ook het gericht, dat onmiddellijk na het sterven komt. Bedenk dat wel, jonge man, de aardse rechter oefent gerechtigheid bij de gratie en in de Naam van de Hemelse.”

Weer zwijgt Bruyn — zijn verstand zegt hem, dat heer De Bije gelijk heeft — hij denkt: vader Sasbold zou ook zo redeneren, en moeder heeft 't hem van zijn jonge jaren zo voorgehouden — maar zijn hart wil er niet aan.

„En denk je dan eens in”, vervolgt Dirck Jorisz., „dat die kerel ook een mens is, een diep-zondig mens, die een kostbare ziel te verliezen heeft. . . . Welk een zware verantwoording draagt hij straks in het gericht van de Almachtige. . . . Zoudt gij in zijn plaats willen staan?”

Weemoedig-vriendelijk zien de ogen van de heer De Bije hem aan.

Even aarzelt Bruyn — dan zegt hij:

„Neen, dat niet, heer. . . .”

„Juist! Moeten we dan eigenlijk niet diep medelijden met hem hebben, inplaats van hem te haten? Ja, is het onze plicht niet, voor hem te bidden, of God zijn boze hart bekeren wil, dat hij zijn schuld voor de Heere belijdt, en vergeving ontvangt in het bloed des Kruises?”

Bruyn kijkt hem zo verbaasd aan, dat een glimlach om de lippen van heer De Bije trekt.

„Vindt ge dat zo vreemd, Bruno? Maar heeft dan de Heere Jezus ook niet voor Zijn vijanden gebeden — voor de overtreders van Gods Wet geleden? En moeten wij niet in Zijn voetstappen wandelen?”

Het is stil in de kamer — dan zegt Bruyn ietwat schor:

„Zo heb ik 't nog nooit gezien, heer!”

„Dat begrijp ik, jongen — daar is ook genade toe nodig, om het zo te leren zien. Bid maar veel, of je in de oefenschool van de Heiland leren moogt.”

Bruyn antwoordt niet, hij is diep getroffen.... wat is die man een oprecht Christen, een waar gelovige! Hoe heeft hij hem jaren achtereen zó kunnen haten.... hij schaamt zich, in stilte....

„Bruno, ik moet naar Den Haghe terug, wilt ge mij vergezellen tot de poort, anders ben ik bevreesd, dat ze mij ook niet willen doorlaten.”

„Gaarne, heer — maar de kapitein moet het goedvinden.”

„Wat moet ik goedvinden?” klinkt een stem achter hem.

Jacob van Foreest is de kamer binnengekomen.

„De heer De Bije naar de poort te begeleiden”, zegt Bruyn.

„Ge moogt hem naar Den Haghe vergezellen”, antwoordt de kapitein, „want ge moet dit stuk aan de Heren Staten van Holland bezorgen” — en hij toont hem een grote, verzegelde enveloppe.

„Gij moet op antwoord wachten, Bruyn, want de Heren Staten zullen misschien vandaag nog wel vergaderen, en gij dient het antwoord van Hunne Hoogmogenden terug te brengen — ge zult misschien vanavond niet meer terug kunnen komen — dan moet ge maar ergens logies zoeken, in „Het Hof van Voorde” bijvoorbeeld.”

„De jonge man kan in dat geval ten mijnent logies vinden”, zegt Dirck Jorisz. haastig.

Bruyn kleurt, en maakt een diepe buiging.

„Dat is te veel eer, heer!”

„Of hebt ge er misschien bezwaar tegen?” schertst de Pensionaris.

„Bezwaar? Hoe zou ik dat hebben?” antwoordde Bruyn.

Maar zijn hart klopt luider van vreugde.

HOOFDSTUK IX

Het is een paar maanden na die onvergetelijke 10e Juli. In forse draf rijdt luitenant Bruyn Schinckel op een mooie zomeravond naar Delft.

De zon staat nog vrij hoog aan de hemel, en als er niet een heerlijk koel Oosterbriesje waaide, zou het ondragelijk heet zijn.

Sinds een maand is Prins Maurits, met de stadhouderlijke hofhouding, naar Den Haghe verhuisd — slechts een klein deel is nog in het Prinsenhof achtergebleven, doch dat zal spoedig wel volgen.

Ook lijfwacht is meegegaan naar 's-Gravenhage — een week na de dood van zijn vader heeft Maurits Bruno tot luitenant bevorderd.

Morgen trouwt zijn zuster Trijntje, met Jan Willem, de zoon van de brouwer uit „De drie Klaveren”, achter de Nieuwe Kerk, Willem Jansz. van de Velde — en dus heeft Bruyn de gehele dag vrijaf gekregen.

Verleden week hebben zijn zusters hem al geplaagd: „en met wie gaat gij bruiloft houden, Bruno? — hij heeft schertsend het antwoord ontweken, want voor hem is er dan niemand dan... Hester — háár beeld leeft in zijn gedachten, te meer na die onvergetelijke avond van Vader Willem's sterfdag, toen hij ten huize van heer De Bije gelogeerd had, en ondubbelzinnig gemerkt, dat hij aan diens kleindochter niet onverschillig was...

Maar ja, haar op de bruiloft nodigen, of door zijn ouders doen inviteren — dát had hij niet aangedurfd.

Nu ja, niets aan te doen... onwillekeurig geeft de jonge officier zijn paard de sporen — het springt wild ter zij, maar met vaste hand houdt Bruyn de teugels — de draf gaat in galop over — een kwartier later staat hij voor het ouderlijk huis, en laat de klopper op de brede, sierlijk bewerkte deur vallen.

Josina doet open:

„Gelukkig, zijt ge daar, Bruno! Ge wordt met smart verwacht.”

„Alsof ge dat mij kondt wijs maken, zusje! Dacht ge, dat ik niet wist, op wie gij alleen met smart wacht?”

Josina wordt bloedrood, maar zegt dan, verlegen-ondeugend:

„Nu, wie dan?”

„Waarom komt Frederik van Meester Van Dorp dan zo dikwijls de Koornmarkt over?“

De ogen van het meisje glanzen — gevat antwoordt ze:

„Omdat hij hier in de buurt zaken heeft!“

„Ja, liefdeszaken“, antwoordt Bruyn droog, „pas maar op, meisje, van een bruiloft komt een bruiloft!“

„Dat kan ik tegen jou ook wel zeggen“, fluistert ze nu, want uit de poort naast het huis is Gerrit, de oude knecht, te voorschijn gekomen, die het paard van Bruno overneemt, om het naar de stal te brengen.

„Loop voort!“ schertst Bruyn, „ik denk nog niet aan trouwen!“

„Maar wel aan een meisje“, houdt zijn zuster vol, „ge raadt nooit, wie er binnen zijn!“

Gespannen ziet Bruyn zijn zuster aan.

„Nu?“

„Goede kennissen van je, uit Den Haghe!“

Een vaag vermoeden rijst in hem op — hij voelt: nu is 't de beurt aan hem, om te kleuren — hij weet zich echter te be dwingen.

„Kennissen? 'k Zou niet weten wie?“

„Heer De Bije en zijn kleindochter — kent ge die soms niet?“ lacht Josina.

„Heer De Bije? Wat komt die hier doen?“

„Wat komt de mooie Hester hier doen?“ zegt Josina plagend.

De deur van de grote kamer gaat open — Bruyn treedt binnen — waarlijk, rond de tafel zitten vader en moeder, met Dirck Jorisz. de Bije en in de hoek bij het raam Trijntje en Hester. . . . waakt of droomt hij?

„Daar heb je onze Bruno“, zegt vader Sasbold, „welkom, jongen — dat hadt ge zeker niet verwacht, deze gasten hier te vinden.“

„Neen, vader, dat zeker niet!“

Bruyn reikt zijn vader en moeder, en heer De Bije de hand, dan buigt hij voor Hester, en raakt verward: hij ziet wel de glans in haar ogen, het wordt hem warm om 't hart, als zij hem de hand reikt.

„Schik bij, jongen, en drink een roemer wijn — ge zult wel dorst hebben van de rit!“

Bruyn gaat naast zijn moeder zitten.

„Ge zult wel zeggen, Bruno“, begint heer De Bije, „wat komt gij hier doen? Ik heb 't je al eens verteld: reeds jaren lang

leefde het verlangen in mij, nog eens je beste moeder te ontmoeten, om haar vergeving te vragen voor het verdriet, het grote verdriet, dat ik haar aangedaan heb, toen ik het doodvonnis over wijlen je vader er doorgedreven heb. Hoewel ik weet, dat God mij deze grote zonde vergeven heeft, en al het kwaad, dat ik bedreven heb, en nog dagelijks bedrijf, heb ik toch altijd het gevoel, mijn hoofd niet rustig te kunnen neerleggen, voor ik ook uit de mond van je lieve moeder gehoord had, dat zij mij eveneens volkomen vergeving geschonken heeft. Ik hoopte steeds, dat ik Hare Edele eens ontmoeten zou — en nu ik een paar dagen hier in Delft doorbreng, bij mijn zwager, heer Cornelis van Soutelandt, heb ik de gelegenheid te baat genomen, om uw moeder eens met mijn bezoek lastig te vallen, Bruno. Ik ben mijn God en hemelse Vader heel dankbaar, dat uw lieve moeder mij ten volle haar vergiffenis toegezegd heeft. Dat is een zware last van mijn hart — en als God de Heere mij thans oproept voor de reize naar Zijn hemels Vaderhuis, kan ik rustig heengaan, en hopen op Zijn genade, als mijn armee, zondige ziel in 't gericht moet verschijnen. . . .”

Na deze plechtige woorden bleef het enige ogenblikken stil in de kamer. Bruyn zag, dat in de ogen zowel van zijn moeder als van vader Sasbold tranen stonden — het werd ook hem week om 't hart.

„Bruno”, zo verbrak vader Sasbold de stilte, „ge weet nog wel, jongen, dat er ook in jouw hart gedachten van haat en wrok tegen heer De Bijle hebben geleefd. . . . Toen ik jou pas leerde kennen, heb ik 't meermalen tegen je gezegd: ge staat daarin niet goed, jongen — zult ge waarlijk bidden: „vergeef ons onze schulden”, dan moet ge, zoals onze Heidelberger Catechismus zegt, in 't eigen hart het getuigenis van Gods genade bevinden, dat het ons ganse voornemen is, onze naaste van harte te vergeven. Toen wildet ge er niet aan, althans niet in uw hart — is dat nu anders geworden?”

Bruyn was opgestaan, diep ontroerd — hij bemerkte, hoe gespannen Hester hem aankeek — een sterk gevoel van geluk, gemengd met een wonderlijke mildheid, steeg in hem op — bewogen en zacht klonk zijn stem, toen hij antwoordde:

„Vader, zo was het. . . . maar Gode zij dank, ik heb die verkeerde gevoelens reeds lang mogen overwinnen, en niet in het minst wrok of haat meer tegen heer De Bijle. . . .”

„Geef mij de hand, jonge man“, antwoordde Dirck Jorisz., ook opstaande, „dit is een der gelukkigste uren van mijn leven!“

Het was laat die avond, toen heer De Bije en zijn kleindochter het huis aan de Koornmarkt verlieten.

Vier jaren later, in September 1588, was er binnen de muren van hetzelfde huis opnieuw bruiloft.

De kapitein van Prins Maurits' lijfwacht, Bruno Schinckel, de zoon van de Delftsē bloedgetuige, trad in het huwelijk met Hester de Bije, de kleindochter van de man, die twee jaar daarvoor vol vreugde naar het hemels Vaderland was afgereisd, om het eeuwig Vrederijk van Jezus Christus binnen te gaan, en, evenals Meester Herman Schinckel jaren te voren, zijn tong te paren in het koor der verlostē — der schare, die niemand tellen kan, van welke de Apostel Johannes in zijn Openbaring getuigt:

Zij hebben hun lange klederen gewassen en wit gemaakt in het bloed van het Lam!